HENRICI JOSEPHI COLLIN

NOSOCOMII PAZMANNIANI PHYSICI ORDINARII ET SACR. CAESAREO - REG. APOST. MAJEST. REGIMIN. INFER. AVSTR. CONSILIARII

OBSERVATIONVM

CIRCA MORBOS ACVTOS ET CHRONICOS FACTARVM.

PARS SECVNDA.

VIENNAE

APUD RVDOLPHVM GRAEFFER. 1772.

XXV, 1

PRÆFATIO.

En amice lector! ſecundam obſervationum mearum partem: in qua quidem de acutis morbis nihil continetur: morbus enim notabilis ab anno 1760. usque ad annum 1770. nullus Epidemicus fuit: quæ tamen minus communia occurrerunt, notavi & data occaſione publici juris fient.

Varia de chronicis & medicamentorum quorundam viribus maturius

turius typis mandaſſem; ni deſiderium illa magis magisque confirmata videndi remoram poſuiſſet. Gravis dein morbus epidemicus regna vicina & demum auſtriam anno 1770. invadens tanta negotia faceſſivit, ut typis aliquid mandandi non vacaverit tempus. Cum autem, favente Deo nunc remittat hœc epidemia, unam obſervationum partem poſt alteram interpoſito brevi intervallo Typographiæ tradam: obſervationesque fideli calamo ſcribere pergam: perſuaſus hanc Principem eſſe viam, qua ars Medica progreſſus facere poſſit.

Cau-

Cautus ero ſemper, ne aliorum famæ noceam, & ſi in morborum anamneſi aliquid occurrat, quibusdam minus favens, illorum nomina reticebo.

Objectiones contra me factas, ſi ſolida experientia & exacte factis obſervationibus deſtitutæ ſunt, flocci faciam; ſi me meliora docuerint, lubens admittam, & mutabo ſententiam.

ELENCHUS CAPITUM.

CAPUT I.

De Colchico in Hydrope.

CAPUT II.

De Aconito & Hyoſcyamo

CAPUT III.

De Polygalæ amaræ radicis contra ſuppurationem pulmonum & Phtyſin pulmonalem uſu.

CAPUT PRIMUM
DE
COLCHICO IN HYDROPE.

CASUS PRIMUS.

Viginti trium annorum puella jam a pluribus menſibus aſcite anaſarca & tuſſi inani laborans, multisque Medicamentis ſine effectu uſa, undecima Septembris anni 1764 ad noſtrum Noſocomium delata quindecim dierum ſpatio Oxymellis colchici unc. xxx, ſine levamine, abſumpſit. De hujus Medicamenti in hac Ægra efficacia deſperantes,

omnia alia in arte nota Medicamenta antihydropica per quatuor menſes incaſſum adhibuimus: immo ſub finem quarti menſis uterque hydrops ita increvit, ut Ægra brevi ſuffocanda videretur. In his anguſtiis ad Oxymel colchicum denuo confugimus, dedimusque hujus unc. IV. omni die abſumendas.

Sequenti die Ægram inviſentes copiam urinæ ab ipſa redditam ſedecim libras medicas excedentem invenimus.

Perrexit Ægra eadem Medicamenti doſi uti, & urinis magna copia conſtanter miſſis, intra tres hebdomadas ab omni tumore hydropico perfecte liberata fuit: tuſſis autem manſit, qua ſub finem Aprilis anni 1765. ſputa purulenta ſtriis nigris mixta inceperunt ejici, quæ licet continuarint usque ad finem anni modo majori modo minori copia excerni, Ægræ vires bonis alimentis & aptis Medicamentis ita repara-

tæ,

tæ, & conſervatæ ſunt, ut poſt menſem majum raro interdiu debuerit decumbere.

Ineunte Anno 1766. in vehementiſſimam febrim inflammatoriam cum doloribus punctoriis Hypochondriorum, Epigaſtrii & variarum pectoris partium, tuſſi frequenti ſicca, pulſu duriſſimo, lingua & toto corpore ſicciſſimis incidit, quæ ter inſtituta binis primis diebus larga venæ ſectione & Medicamentis emollientibus antiphlogiſticis ſenſim minus vehemens reddita, erumpente ſeptimo die ſudore copioſo per totum corpus æquali, ſputis coctis ſubpurulentis ſat facile excretis, doloribus pectoris & Hypochondrii dextri ſilentibus ita mitigata eſt, ut brevi integram judicationem ſperaſſemus, niſi obtuſus dolor ſub ultimis coſtis ſpuriis lateris ſiniſtri & Epigaſtrii ſuſpenſos tenuiſſet animos.

Usque ad decimum quartum morbi diem manſit fere in eodem ſtatu: poſtea autem evaſerunt ſputa ſincere purulenta, copioſa: febris per diem lenta incepit omni veſpere exaſperari, dolore Hypochondrii ſiniſtri cum febri increſcente.

Diæta lactea & medicamentis in tali Caſu indicatis uſa eſt Ægra usque ad finem Januarii ſine levamine: auctus eſt lateris dolor & tenſio, & initio Februarii trium dierum ſpatio pus pluries magna copia vomuit, ſputis reddidit, & per alvum excrevit cum magna doloris & tenſionis remiſſione.

Continuato Medicamentorum emollientium, mellitorum expectorantium & Diætæ lacteæ uſu febris hectica ſenſim multum imminuta fuerat, & lateris dolor & tenſio evanuerant, continuante ſputorum purulentorum copioſa excretione.

Deci-

Decima Octava Februarii totus corporis habitus incepit intumeſcere, ac ſequenti die Ægram inviſens inveni illam anaſarca occupatam.

Præter Medicamenta pectoralia Oxymell. Colchic. unc. II. per diem ſumpſit, ſicque effectum eſt, ut intra decem dies anaſarca diſparuerit; tuſſis multo rarior & expectoratio paucior evaſerit, reſpiratione pleniori & liberiori reddita; continuavit tamen adhuc per octiduum Oxymell. Colchici unc. I. quotidie ſumere, ac poſtea aliis aptis medicamentis & congrua diæta utens carnes & vires ita recuperavit. ut menſe Junio potuerit ſervitium ingredi, in quo officio coquæ adhucdum fungitur, optime valens.

CASUS SECUNDUS.

Fæminam 20. annos natam vigeſima Aprilis anni 1765. magno aſcite & ingenti anaſarca laborantem magnosque dolores in toto abdomine conquerentem curandam ſuſcepi : novem elapſæ erant hebdomadæ a puerperio, quo feliciter defuncta fuerat . & ab eo tempore dolores lancinantes ſæpius repetentes, qui a regione epigaſtrica per totum abdomen propagabantur, illam afficiebant. In cruribus dolor urens, decimo quarto a partu die ortus, continuavit donec decima tertia Aprilis ſubito cruribus, dein toto corpore intumuerit. Hoc in ſtatu malo conſilio bis vena ſecta fuerat, ac tertio venæ ſectio tentata: verum tunc nullus amplius ſanguis ex vena effluxit.

His venæ ſectionibus ad maximam debilitatem redacta fuerat ægra & hydrops

uter-

uterque ita auctus fuerat, ut ſuffocationem continuo minaretur. Alvus non niſi enemate ſollicitata jam per plures dies exonerabatur, & urina quam pauciſſima prodibat: Appetitus erat paucus, ſitis autem nulla, & pulſus præ tumore nullus inveniri potuit.

Acrium & corpus turbantium medicamentorum uſum prohibebat nimia corporis debilitas: hinc ſolo Oxymelle colchico curam aggreſſus, illius unc. I. ß. omni die abſumendam ægræ, cibis veſcenti eupeptis, dedi.

Statim prima die magnam urinæ copiam miſit & diureſis tam felici cum ſucceſſu continuavit. ut ab omni hydrope intra quinque hebdomadarum ſpatium integre liberata fuerit, functionibus in integrum reſtitutis: ægram tamen in Noſocomio, donec & carnes & vires corpori emaciato ſufficientes renatæ eſſent, retinui,

& 19na Julii ſanam, viribus valentem ad ſuos remiſi.

CASUS TERTIUS.

Undecim annorum puella tertia Octobris ad nos delata eſt: tuſſi valida admodum, qua nihil præter ſpumam & ſeroſum quid ejiciebat, jam a quatuor annis vexabatur, & octo dies elapſi erant, ex quo tumere inceperat.

Totum corpus ingens anarſarca occupabat; abdominis cavitas aqua impleta erat, & decubitus ob reſpirationis difficultatem raro poſſibilis; Diarrhæa quoque frequens, cum ſiti & abdominis torminibus jam per ſex dies durans ægram multum debilitabat.

Partim ad tuſſim leniendam, partim ad ſedandam Diarrhæam decoctum demulcens, & paregoricum per quatuor dies ſumpſit, quo quidem Diarrhæa ſopita &

alvus

alvus in naturalem mutata: tuſſis vero & anxietas eadem vehementia ac ante perrexerunt, & ſæpius recurrebant magna abdominis tormina.

Septima Octobris præter decoctum memoratum quod N. I. videri poteſt. Oxymell. Colchici unc. I. per diem abſumere incepit. Sequenti die facilior tuſſis erat; ſputa glutinoſa magna quantitate ejiciebat, & Ægra intra quatuor dies magnam in reſpirando facilitatem adepta eſt, atque tumoris hydropici incipiens collapſus manifeſte conſpiciebatur: Urinæ tamen copia, nychthemeri ſpatio miſſa, vix tres libras medicas æquabat: dejectio alvina omni nota naturalis erat, nec de abdominis doloribus amplius conquerebatur.

Undecima Octobris data eſt ipſi Oxymellis colchici unc. I. ß. omni die abſumenda, qua perrexit uti ad vigeſimam quartam ejuſdem menſis diem, pergente

ut prius diureſi, & omnibus ita ſenſim in melius mutatis, ut Oxymellis cholchici uſui ſuperſedere potuerimus: etenim reſpiratio liberrima erat; tuſſis cum ſputis evanuerat, nec ullum de aſcite & anaſarca ſupererat veſtigium.

Per octiduum uſa eſt ſequenti Medicamento.

℞. Conſerv. cochleariæ
Beccabung aa. unc. I.
Limat. mart. Subtil. ſcr. ß.
M.

S. intra biduum abſumat.

Sub hujus Medicamenti uſu veſcebatur ægra cibis reconvaleſcentibus dari ſolitis, per cubiculum toto die deambulans, ac cum ultimis diebus ſanarum diæta uteretur; parentes illam quinta Decembris domum receperunt, optima ſanitate & viribus gaudentem.

CASUS QUARTUS.

Quadraginta duorum Annorum fœmina ante ſex menſes Menſtruorum fluxu carere inceperat: quibus ceſſantibus tuſſis inanis validiſſima illam corripuit, accedente ſimul tanta reſpirationis difficultate ut in lecto inſomnis & erecto corporis trunco in magnis anxietatibus fere omnes dies noctesque tranſegerit.

Paucis ab initio ferinæ illius tuſſis elapſis diebus Abdomen mole majus ſolito fieri, & facies, manus, pedesque tumere inceperunt; tumorque brevi totum corpus occupans in valde magnam molem increverat.

Ægram hanc primo ſexta Julii anni 1765. vidimus: tuncque omnibus prædictis ſymptomatibus laborabat, & præ aſcitis magnitudine ingentique anaſarca cor-

pus

pus nullo modo movere poterat: admotis pulvinaribus ſitus erectus corpori conciliabatur, ut ſuffocationem diutius effugeret. Urina jam a multis hebdomadibus guttatim pauciſſima quantitate effluebat, & alvus erat admodum tarda; Appetitus erat nullus, ſitis quoque nulla.

Variis Medicamentis incidentibus hydragogis & diureticis per plures dies adhibitis, ægra nullum ſenſibile levamen percepit, donec Oxymellis colchici unc. I. ß. omni die abſumendam dederim, a quo, jam ſecundo, quo illo utebatur, die, ad lib. II. & ultra excreta eſt urina, & tuſſi multo minus violenta. quam ante, magna ſputorum glutinoſorum copia reddebatur.

Hac Medicamenti doſi uti perrexit usque ad vigeſimam ſecundam Julii, Urinæ & ſputorum evacuatione bene procedente, ſuccedente quotidie ſemel, quando-

que

que bis dejectione alvina molli ſic corporis habitus mollis evaſit, minus tumidus & abdominis moles manifeſte minuta eſt, liberius reſpirabat ægra, & ſe ipſam erigere ſolaque comedere poterat: naturalis autem decubitus vix adhucdum ipſi poſſibilis erat.

Ut cura acceleraretur dedi ipſi Oxymellis colchici unc. II. per diem ſumendas, qua doſi usque ad ſecundam Auguſti uſa eſt cum diureſeos augmento, collapſu majori tumoris, tuſſisque & ſputorum magna imminutione, & ſenſim facilior redditus eſt decubitus.

Aucta eſt Medicamenti doſis ad unc. iii. per diem, qua doſi ad vigeſimam quartam Auguſti uſa ab omni hydrope & tuſſi & reliquis omnibus hydropis ſymptomatibus liberata fuit. Maximam diei partem extra lectum & per cubiculum deambulans tranſigebat, noctu ſom-

no

no pacato reficiebatur & omnes corporis functiones bonæ erant.

Uſa eſt tunc ægra conſerv. antiſc., cui addita erat limat. mart. ſcr. ß. ad decimam usque Septembris, qua die cum alvus non debite procederet pulv. Hydrogog. ſumpſit, ac poſtea omni Medicamento abſtinuit & vigeſima quarta Septembris ſaniſſima diſceſſit.

CASUS QUINTUS.

Vir 55. Annorum 29. Octobris anni elapſi ad noſtrum Noſocomium delatus eſt: corripuerat illum tuſſis frequens, ſicca, jam ante tres Menſes, quæ ſenſim valde increverat; jam a tribus hebdomadis admodum anxie ſpirabat, & non niſi per brevia intervalla decumbere poterat, acceſſerat quoque crurum femorumque tumor & facies artusque ſu-

perio-

periores ac abdomen mole augeri inceperant, & brevi ad maximas anguſtias redactus fuerat æger.

Dum primo illum vidi, præſente doctiſſimo *Mathæo Störck*, Magni Hetruriæ Ducis Medico, qui maximæ horum caſuum partis teſtis diligens fuit; aſcites magnus & admodum tumidus; anaſarca ægrum occupabant; aderat ſumma anxietas; decubitus impoſſibilis; inanis ad tuſſim conatus; livescebat facies, manus & crura; livida erant labia, aures, palpebræ & cadaveroſo frigore, ſicut artuum extremitates, occupabantur; alvus erat tardiſſima; Urina non niſi guttatim jam in tertiam hebdomadem & pauciſſima quantitate reddebatur.

Viſis omnibus his peſſimis ſymptomatibus de ægri curatione deſperabamus, ſuo fato tamen Ægrum relinquere noluimus, & dedimus illi Oxymellis col-

chici

chici unc. II. ut per diem abſumeret, & ſtatim primo die urina ſat magna quantitate pluries miſſa fuit.

Per quatuor dies eadem doſi medicamenti uſus ſat magnam aquarum copiam diureſi reddidit, verùm vix inde levamen adverti poterat, & alvus per plures dies clauſa manebat.

Tertia Novembris decoctum N. 3. bono cum effectu ſumpſit, dein priori colchici doſi perrexit, uti, qua tanta urinæ evacuatio facta eſt, ut intra decem dierum ſpatium omnis hydrops diſparuerit, reddita reſpiratione liberrima, abſente tuſſi, ægro facillime decumbente & pacatum ſomnum appetitumque bonum habente, alvique exoneratione naturaliter procedente.

Ne tamen in cavitatibus aqua adhuc latitaret, eadem Medicamenti doſi uſus eſt usque ad decimam nonam Novembris,

qua

qua incepit unicam unciam per diem ſumere; & hoc modo continuavit usque ad vigeſimam ſextam cibis eupeptis veſcens.

Demum ſequentem conſervam ipſi præſcripſi intra triduum abſumendam.

℞. Conſervæ cochleariæ

Oxymell colchici aa unc. II.

Limat. mart. o Rubigin ſcr. I.

M.

Hoc Medicamento uſus eſt usque ad ſextam Decembris diem, qua cum ſolidioribus cibis ſine incommodo jam per plures dies veſceretur & ad ſolitos labores obeundos ſe robuſtum ſatis crederet, diutius in Noſocomio manere recuſavit.

CASUS SEXTUS.

Operarius 45. Annorum, antea militiæ ſerviens, ante ſex Annos in caſtris militaribus degens diu modo ſupra glaciem modo in aqua frigida ſtare debuit,

& tuſſim inde validam inanem contraxit, ob quam diu in Noſocomiis militaribus detentus a Medicis præſcripta varia medicamenta ſollicite ſumpſit: verum ab his nullum levamen ſecutum eſt. Multis poſtea continuo uſus eſt medicamentis contra tuſſim: ſed ſine effectu: ante annum tuſſi acceſſit aſcites, cui, brevi poſt, ſe adjunxit anaſarca.

Acceptis ex Noſocomio Hiſpanico medicamentis ab hoc tempore uſus eſt, quibus aliquoties hydropicus tumor paulisper minutus, nunquam autem ex integro diſpulſus, brevi denuo prius volumen acquiſivit: tuſſis autem immutata permanſit: & ab eo tempore, quo incepit tumere corpus, decubitus illi in ſiniſtrum latus impoſſibilis fuit.

Octava Octobris illum primo vidi, & totum corpus tunc anaſarca occupabat; aſcites admodum magnus erat; tuſſis vehemen-

hementiſſima, ſicca; facies liveſcens & æger, ſive jacens, ſive ſedens admodum inquietus continuo ſitum præ anxietate mutabat; Urinam paucam dimittebat, dejectio autem alvina tenuis, pluries ſponte per diem aderat.

Data eſt ipſi dupla doſis decocti radicis ſalab, & omni die Oxymell. colchici unc. II. abſumpſit.

Statim æger levamen habuit, & ſæpe decies octies, immo vigeſies Nychtemeri ſpatio urinam quaque vice ad plures uncias octo primis diebus mittere debuit, donec anaſarca integre diſparuerit: poſtea vero minus frequens fuit diureſis, & alvus antea tenuis naturalis evaſit.

Perrexit tamen Urinæ evacuatio egregie procedere; tuſſis ſenſim lenita & aſcites de die in diem ſenſim ita minutus eſt, ut ſub finem Novembris nullum ſui indicium amplius præberet; tuſſis penitus ceſ-

 ſave-

ſaverat & æger in utrumque latus facile decumbebat; Appetitus erat optimus, ſomnus bonus; vires tam bonæ, ut per cubiculum deambulans magnam diei partem conſumeret; paucis, omnium functionum debito exercitio gaudebat.

Vigeſima ſexta Novembris incepit conſerva N. 3. uti: continuavit ad ſeptimam Decembris usque, & ſanus robuſtusque decima Decembris ad ſuos labores rediit.

CASUS SEPTIMUS.

Operarius 51. annos natus duodecima Novembris ad nos delatus eſt. Hunc hominem poſt multum panem prunaque comeſta, potamque deſuper cereviſiam, octo jam antea, quam ad nos deferretur, hebdomadis febris quotidiana prehenderat, qua adhucdum afficiebatur, dum illum curandum ſuſcepimus.

Tem-

Tempore paroxyſmi febrilis frequenter inani tuſſi vexabatur, & jam a quatuor hebdomadibus abdomine tumere inceperat, ac decubitus in dorſum ipſi erat impoſſibilis.

Dum illum primo examinavi, levi anaſarca laborabat, & magno aſcite: febris per paucas tantum horas intermittens illum multum debilitaverat; tuſſis erat frequens, vehemens, qua quandoque aliquid mucoſi ejiciebatur.

Datum eſt illi ſequens.

℞. Oxymell. colchici unc. IV.

Sal Polychr. dr. iii.

M.

S. Intra biduum totum ſumat.

Uſus eſt hoc Medicamento usque ad 24. Novembris: tumore vel nihil vel admodum parum collabente, licet ſat copioſa urina excerneretur, & alvus liquida quotidie bis quandoque ter exoneraretur: fe-

bris paulo lenior evaſerat, & tuſſis raro ægrum invadebat.

Vires autem magis magisque deperdebantur: hinc præter prius medicamentum data eſt illi mixt. N. 4. qua febris penitus fugata eſt.

Solo poſtea Oxymelle colchico ad unc. II. per diem uſus eſt. Aquarum evacuatio optime proceſſit: alvus liquida in naturalem mutata eſt, & decima Decembris anaſarca penitus diſparuerat & aſcites vix amplius ſenſibilis erat: Tuſſis rariſſima: vigente appetitu: viribus inſurgentibus, decubituque in dorſum diuturniori, faciliori, & accedente ſomno ſæpius ſat longo, reficiente.

Perrexit eadem Medicamenti doſi uti ad vigeſimam Decembris usque, qua die cum nullum amplius hydropis indicium ſupereſſet, data eſt illi conſerv. N. 3. ſub cujus uſu vires magis magisque auctæ ſunt,

&

& initio Januarii anni 1766. ſanus & robuſtus ad ſuos rediit.

CASUS OCTAVUS.

Mulier 29. Annorum, plurium prolium mater, ante biennium ultimo partu defuncta & ab eo tempore catameniis carens, cæterum toto hoc temporis intervallo ſana & ſolitis laboribus exercitata, declinante Octobri proxime elapſo in febrim quartanam incidit, cujus paroxyſmos novem perpeſſa eſt.

Paroxyſmorum tempore introtractione Hypochondriorum dolorifica & abdominis torminibus multum vexabatur, totoque, quo febris duravit, tempore, diarrhæa frequenti laboravit & magna ſiti.

Ter intercalaribus diebus aſſumptis cujusdam tincturæ a mercatrice acceptæ guttis V. febris fugata eſt: cujus ultimo tempore totus corporis habitus intumuerat.

Sublata autem febre intumuit quoque abdomen, & incaſſum medicamenta varia aquarum evacuationi promovendæ apta adhibuit.

Omnia enim in pejus cito ruerunt, & dum ſeptima Decembris illam vidi; abdomen erat ingentis molis, tenſum, preſſioni manus difficile cedens & præ hydropis intercutis magnitudine vix fluctuationis indicium percipi poterat; ultimis octo diebus quibus domi degerat, per plura minuta magnam vim adhibere debuerat, ut aliquot urinæ guttulas exprimeret, huncque laborem frequenter repetere cogebatur: diarrhæa usque ad ſuum in Noſocomium ingreſſum continuavit, ibi brevi ſedata.

Tumidiſſimis pudendis fomentum ex herbis reſolventibus & diſcutientibus diligenter applicatum eſt, & ſtatim ægra incepit

Oxy-

Oxymell. colchici unc. II. per diem ſumere.

Tanta, intra biduum, urina facile & magna copia prodeunte, ſudoribusque toto corpore ſæpius æqualiter erumpentibus, facta eſt aquarum evacuatio, ut nona Decembris ad minimum una tertia prioris molis parte aſcites & anaſarca minores fuerint.

Cum urina tunc facile mitteretur, fomentum ablatum eſt, & continuavit ægra eadem Oxymellis doſi uti.

Duodecima Decembris omnes artus & facies fere detumuerant: aſcites pergebat inſigniter minui, ſiti, quæ antea aderat, omnino abſente: ingens erat appetitus: ſponte omni die alvus naturalis exonerabatur; & ſæpius ſomno pacato reficiebatur.

Perrexit ægra usque ad vigeſimam Decembris eadem Medicamenti doſi uti, iis-

dem & eodem modo ac antea evacuationibus pergentibus; cumque tunc omnis hydrops diſparuiſſet, ab omni Medicamento abſtinuit, & cibis eupeptis ſolummodo uſa eſt. Alacris erat ægra, & ſæpius ex lecto ſurgens per cubiculum deambulabat: cumque Medicamenta roborantia ipſi propinare vellemus flocci factis noſtris monitis, poſt feſta natalitia ad ſuas proles rediit: promiſit tamen ſe redituram, ſi aliquid mali ipſi accideret: aſt huc usque non rediit.

CASUS NONUS.

Puella 25. Annos nata, toroſi ſemper corporis habitus, ruſticis laboribus aſſueta, menſtruis debito modo ſemper gaviſa, cibis ut plurimum frigidis & crudis veſci ſolita, ac a juventute vomicis pulmonum quater quinquiesve per annum ruptis & cum fœtore per ſputa evacuatis obno-

xia,

xia, tuſſique valida vix integris annorum decurſibus unquam intermittente vexata, ſub finem Septembris anni 1765. emanentibus catameniis in validam febrim quartanam incidit, cujus tempore tuſſis multum intenſa eſt.

Jacuerat in aliquo hujus civitatis Noſocomio, in quo a febri curata fuerat: manſerat autem tuſſis, & antequam febris fugaretur, pedes œdematoſi evaſerant.

Pedum tumores flocci faciens, & non ſperans ſe a tuſſi liberari poſſe, ex Noſocomio illo duodecima Octobris exivit paucis diebus a ſublata febre elapſis.

Per paucas dies cum difficultate ſolitos labores peregit, & brevi totus corporis habitus aqua intercute intumuit, ac Abdomen magnam in molem increvit.

Dum nona Decembris illam primo vidimus, abdomen aqua pleniſſimum ingentem in modum protuberabat, & totum

cor-

corpus anaſarca valde tumebat: ſtertor magnus & continuus ingratiſſime antequam cubiculum intraremus aures feriebat, & vix verbum proferre poterat: facies & artuum extremitates valde liveſcebant, & urinæ ac alvi excretio jam a tribus diebus erat intercepta; ſituque ſemi erecto ſupine decumbens, nec ſedere valens, brevi videbatur ſuffocanda.

Præſentibus tamen his mortis teterrimis inſigniis, licet admodum exigua ſpe ducti ad Oxymell. colchicum confugimus: intra aliquot horas circiter unciam unam, circa veſperas, cum poſt meridiem ad nos delata fuiſſet, ægræ ingeſſimus, quæ nocte fere libram urinæ miſit.

Sequenti die reſpiratio aliquantiſper minus difficilis videbatur, & ægra incipiebat ſputa mucoſa tuſſi laborioſa reddere.

Datæ ſunt binæ Oxymellis unciæ, ut

per

per diem abſumeret, & præter hoc ad tuſſim leniendam uſa eſt decocto N. 1.

Urinæ excretio copioſior fuit, quam noctu fuerat: ægra leni ſudore per totum corpus usque ad artuum extremitates æquali tota die nocteque ſequenti maduit, & naturalis alvi dejectio ſponte ſucceſſit.

Undecima Octobris omnia eodem modo perrexerunt; liveſcens faciei & extremitatum artuum color fere integre diſparuerat, magnamque ſputorum glutinoſorum copiam ejecerat.

Duodecima Decembris ægra non amplius ſemi erecto, ſed ſitu naturali & facillime decumbere poterat: ſomno protracto, quo per multas dies caruerat, noctu refecta: ſputa multa glutinoſa ejecerat, & adhucdum ejiciebat: tuſſis erat facilior, minus frequens; Stertor aberat & reſpiratio erat facilis: continuabat ægra per vices æquabili ſudore perfundi; urina laudabili

quan

quantitate excernebatur & tumor incipiebat collabi.

Incepit ægra Oxymellis colchici unc. iii. per diem abſumere: tota nocte dormivit, nec tuſſi excitata fuit, quapropter admodum gaudebat ægra & tam pacatam noctem ajebat ſe non transegiſſe a multis annis: ultra decem libras urinæ 24. horarum ſpatio cum magno abdominis & totius corporis collapſu excreverat.

Perrexit ægra eadem Oxymellis doſi uti: diureſis abundantiſſima conſtanter ſe ſuſtinuit: ægra nihilominus ſæpius diu noctuque ſudore perfuſa eſt, naturali alvi dejectione quotidie ſponte ſuccedente; tuſſis facilior & rarior ſenſim facta, ſputorumque copia de die in diem minuta eſt; & omni nocte pacatiſſimus ſomnus adfuit.

Vigeſima Decembris totus corporis habitus integre ab aquis liberatus erat, exceptis pedibus & inferiori crurum parte,

quæ

quæ adhuc molli tumore affecta erant: abdomen erat penitus collapſum, molle, nec minimum reſtitantis in illo aquæ indicium ſupererat: tuſſis erat rariſſima, appetitus magnus, ſitis nulla: & reliquæ functiones bonæ erant.

Ne nimia diureſis ægræ multum emaciatæ noceret, unicam tantum Oxymellis colchici unciam per diem ipſi dedimus, & intra paucas dies pedes & crura integre detumuerunt.

Vigeſima quarta Decembris præter leviores facile digerendos cibos, quibus eo usque uſa fuerat, quotidie portionem carnis vitulinæ, quam valde appetebat, conceſſimus.

Hac diæta binis diebus uſa incepit nauſeare, & incidit in febrim tertianam, quo tempore præmiſſo leni purgante, quod nauſeam ſopivit, omni die Oxymell. colchi-

colchici unc. 1. cum ſal. Polychreſt. dr. 1. abſumpſit.

Tertio Paroxyſmo incepit denuo hydropica fieri, & quarto tumor magis auctus eſt: hinc ſecunda Januarii mixtur. Cum cortice peruviano ſimul cum priori colchici doſi illi dedi, qua bis repetita febris penitus emanſit.

Fugata febri per quinque dies quotidie Oxymell. colchici unc 11. ſumpſit, & ſic, qui inceperat renaſci Hydrops anaſarca denuo integre diſpulſus eſt: ægra autem multum debilitata erat.

Undecima Januarii incepit uti conſerv. N. 3.

Hoc Medicamento ſemel repetito & cibis eupeptis ægræ vires ita erectæ ſunt, ut in lecto diutius manere noluerit. Continuavit hoc Medicamento uti ad 18. Januarii & vigeſima quarta cum ſanarum cibos jam per aliquot dies ſine incommodo

do comediſſet, & viribus valeret, ab Hydrope, febri & tuſſi perfecte curatam ex Noſocomio dimiſimus.

CASUS DECIMUS.

Sutor trigeſimum ætatis annum agens, aliquot ab hinc milliaribus degens, die vigeſima prima Septembris anni 1765. comeſta multa carne ſuilla & deſuper vini media menſura pota in validam febrim tertianam inciderat, cujus aliquot paroxyſmos perpeſſus balneatorem ultima Septembris acceſſit qui pro Medicamento ipſi venam ſecuit.

Poſt venæ ſectionem inceperunt pedes per diem œdematoſi fieri, noctu primis diebus denuo collabentes: procedente vero tempore tumidi manſerunt, & tumor brevi femora occupavit. Circa medium Octobris incepit abdomen mole augeri, & ſub finem ejusdem menſis abdomen jam

valde prominebat: ac febris tertiana ſuum typum ſervabat; tempore paroxyſmi æger anxius erat, & validos capitis dolores patiebatur.

Dedit illi tunc balneator Rob. Juniperi aliis medicamentis acuatum & varia alia, quibus ultra menſem cum aliquo tumoris artuum inferiorum collapſu uſus eſt: immota autem manente febre & abdominis mole ſenſim aſſurgente.

Poſtea nullis amplius ibi medicamentis uti voluit, ſe Viennam ruſtici curru vehendum decima quinta Decembris curavit, ut hic curaretur: & decima nona Decembris ad noſtrum Noſocomium delatus eſt, aſcite admodum tumido laborans, & artubus inferioribus aqua intercute valde diſtenſis, febri tertiana vehementi adhucdum ſuum typum ſervante; jam a pluribus diebus exigua erat urinæ excretio: alvus tarda tantum omni tertio vel quar-

to

to die exonerari ſolebat; Appetitus erat bonus & nullam ſitim extra febrilem paroxyſmum conquerebatur.

Dedi illi per diem Oxymellis Colchici unc. II. abſumendas, & ſtatim tanta urinæ copia diu noctuque excreta eſt, ut aſcites binis tertiis intra quatuor dies prioris ſuæ molis partibus minutus & artuum inferiorum tumor multum collapſus ſit, febri multo mitiori reddita, & ſublata, quæ aderat antea tempore paroxyſmi anxietate: alvus autem immorigera ſuppoſitorio ſollicitari debebat.

Vigeſima ſexta Decembris ab aſcite penitus liberatus erat; & nihil amplius advertebatur de crurum tumore. Cum autem febris ægrum jam debilem continuaret invadere, præter ſolitam colchici doſin mixtur. N. 4. incepit ſumere, qua ter repetita a febre liberatus eſt.

Uſus eſt poſtea ad ſextam Januarii usque ſolita doſi Oxymellis colchici: deinde data eſt ipſi conſerv. N. 3. qua per duodecim dies uſus eſt, bonis alimentis nutritus. Vires denuo renatæ ſunt, & ſub finem Januarii ſanus robuſtusque dimiſſus eſt.

CASUS UNDECIMUS.

Vir 44. annorum artem ſartoriam a juventute exercens, anno 1763. adulto jam vere, difficili reſpiratione, ſenſim valde anxia reddita, laborare incepit.

Ineunte autumno anxietati ſupervenit, tuſſis valida, primis diebus ſicca, valde dolens. Brevi poſtea incepit, præcipue matutino tempore, carbonibus contritis humectatis ſimilia expectorare, eademque toto autumno & hyeme continuavit ejicere: ſequenti vere tuſſis mitior & rarior eva-

evaſit: omni tamen mane exacerbata mucoſum, quid expellens.

Manſit autem anxietas, & ab eo tempore neque in dorſum, neque in latus ſiniſtrum decumbere quivit, atque quoties in dorſum decumbere tentabat, & præ anxietate ſubito ſe in latus ſiniſtrum vertebat, pondus ex latere dextro in ſiniſtrum ſubito labebatur, ſtrepitum aquæ fluctuantis edens, & ob imminentem ſuffocationem ſtatim corpus erigere cogebatur æger.

Durantibus his anguſtiis ſolitos labores obivit, functionibus naturalibus ſat bene procedentibus: redeunte autem autumno, tuſſis denuo valde aucta eſt, & ſputa nigra iterum fuerunt, pauciora tamen, quam anno præcedente, continuantia usque ad tempus vernum, quo tuſſis manente anxietate & iisdem decubitus impedimentis denuo mitigata eſt: & æger vere

& æſtate eodem modo ſe habuit ac anno elapſo.

Ineunte autem autumno anni 1765. tuſſis denuo frequentior & validior fuit & ſub finem Octobris vehementiſſima & ſicca erat, anxietate ita aucta, ut ob metum ſuffocationis vena ipſi ſecta fuerit.

Manſit poſt venæ ſectionem æque anxius; decubitus in latus dextrum eo usque ſat liber, difficilior factus eſt, ut pluries tentare deberet, antequam manere poſſet jacens.

Vigeſima tertia Novembris ad nos delatus eſt, cum jam per tres dies noctesque continuo ſedens antrorſum incurvatus difficile admodum ſpiritum trahens manere debuiſſet: tuſſis præ anxietate & debilitate fere ſuppreſſa erat; Appetitum nullum habebat; alvus erat laxa; pulſus debilis, ſæpius intermittens; habitus corporis adhucdum ſat toroſus; ſub utraque axilla glan-

glandulas multas tumidas, duras & dolentes per modum roſarii ſibi connexas gerebat, quas tantum ante octiduum animadverterat æger.

Primis diebus quibus apud nos fuit, Medicamenta pectoralia ſumpſit Oxymelle ſquillitico acuata, eo effectu ut noctu ultra tres horas jacere & dormire potuerit: tertia autem nocte peſſime habuit, & ſumme anxius continuo ſedere coactus eſt.

Hydropem pectoris ex anamneſi & præſentibus ſignis adeſſe concludentes Oxymell. colchici unc. II. per diem ſumendas illi dedimus, qua doſi jam prima die copiam urinæ circiter tres menſuras æquantem, ſitis expers, & præter juſcula nihil liquidi ſumens, cum magno levamine, miſit.

Conſtans manſit magna illa urinæ evacuatio, omniaque de die in diem ita in melius mutata ſunt, ut quindecim dierum

ſpatio facillima fuerit reſpiratio liberrimusque in dorſum & utrumque latus decubitus; pulſus fortior, æqualis ægro noctu bene dormiente, per diem plures horas extra lectum tranſigente: vigebat Appetitus: tumores glandularum ſubaxillarium penitus reſoluti erant.

Licet æger vires ſat bonas haberet, & toroſo ſatis corporis habitu gauderet; ne forte aliquid reſidui in pectoris cavitate fieret, continuavit usque ad finem Decembris eadem Oxymellis colchici doſi uti, quo tempore ab omni medicamento abſtinuit, & incepit ſanorum cibis magno cum Appetitu veſci.

Initio Januarii in Diarrhæam ſat frequentem incidit, quæ tamen ſponte intra quatuor dies ſedata eſt, homine quo ad omnes functiones bene habente. Accedebat tamen omni mane tuſſis lenis medium horæ

horæ quadrantem durans & paucis ſputis ſpumoſis rejectis perfecte ceſſans.

Uſus eſt dein per 18. dies conſerv. N. 3. & ſub finem Januarii 1766. ſanus & robuſtus dimiſſus eſt.

CASUS DUODECIMUS.

Vir 38. annorum, qui jam per quinque hebdomadas febri tertiana laboraverat, & in tertiam ſeptimanam aqua intercute valde tumentem totum corporis habitum habebat, decima ſeptima Novembris anni 1765. in noſtrum Noſocomium ſuſceptus eſt.

Non minus extra paroxyſmum, quam tempore paroxyſmi, ſiti valida afficiebatur: alvus cocta quotidie vel ſaltem omni altero die ſponte ab initio morbi ſecedebat: urinæ excretio parca erat; febrilis paroxyſmus cum pauciſſimo ſudore terminabatur.

Datis Rob. ſambuc. Ebuli cum Oxymelle ſquillitico & ſale Polychreſto & febri & hydropi proſpicere conati fuimus, poſt binos autem febris paroxyſmos in Noſocomio perpeſſos æger multum debilitatus eſt, & anaſarca in majorem molem increvit, nec auctæ ſunt excretiones.

Dedimus illi mixtur. N. 4. qua bis abſumpta paroxyſmus febrilis penitus emanſit, manente hydrope & ſiti frequenti.

Vigeſima quinta Novembris incepit uti vino diuretico, perrexitque in illius uſu usque ad initium Decembris: cum vero tumor idem permaneret, & ſitis mitigata eſſet, dedimus illi vinum N. 5. quo Magnificus Archiater *Antonius Störck* & ego poſt illum ſæpius pulchras curas fecimus: inde autem in hoc ægro aucta eſt ſitis, nec minutus eſt hydrops.

Duodecima Decembris omnibus aliis ſepoſitis medicamentis Oxymell. colchici

unc.

unc. II. omni die abſumendæ ipſi præſcriptæ ſunt: ab hoc Medicamento ſtatim prima die major urinæ copia excreta eſt, & ſequenti die præter urinarum evacuationem copioſam variis vicibus toto corpore magno cum levamine leniter ſudavit; alacrior factus eſt: cibos ſuos, qui antea inſipidi ipſi videbantur, bono cum Appetitu comedit.

Aquarum evacuatio, tam diaphoreſi, quam diureſi, ita feliciter continuavit, ut intra quatuordecim dies ab anaſarca perfecte liberatus fuerit. Uſus eſt dein conſerv. N. 3. qua pluries repetita, cum omnes functiones corporis liberæ eſſent, & vires bonæ, ſanorumque diæta ſine incommodo uteretur, quarta Januarii ex Noſocomio exivit.

Caſus

CASUS DECIMUS TERTIUS.

Vir ſexageſimum quintum ætatis annum agens, a pluribus annis victum mendicando quæritans, per ſeptem hebdomadas febri quartana, quam neglexerat, vexatus, ſub qua hydropicus evaſerat, duodecima Decembris Anni 1765. ad nos delatus eſt quartana adhuc laborans, cum Abdomine aquis turgentiſſimo, toto corpore aqua intercute diſtento, ac ita debilis, ut brevi animam efflaturus videretur.

Bonis Alimentis & Medicamento cardiaco, quantum fieri potuit, ægrum refecimus, & dedimus illi Oxymellis colchici unc. II. ut diei ſpatio abſumeret: perrexitque omni die eandem doſin ſumere.

Urinæ excretio ſtatim valde aucta eſt, & imperturbata manſit, alvo, antea admodum tarda, omni die exonerata.

Decima octava Decembris nulla amplius fluctuatio in abdomine percipi poterat; videbatur

debatur aſcites diſparuiſſe, corporisque habitus ubique mollis, minus tumens; paroxyſmus febrilis erat mitis: eadem Medicamenti doſi perrexit uti.

Vigeſima quarta Decembris ob febrim adhucdum continuantem debilem ægrum invadere, data eſt illi, præter ſolitam Oxymellis doſin, mixtur N. 4. qua bis repetita omnis paroxyſmus febrilis diſparuit.

Sublata febri incepit æger appetere: præter congruos cibos, data eſt illi omni die ſemi libra vini Auſtriaci albi & continuavit Oxymell. ſumere.

Initio Januarii cum totum corpus, exceptis pedibus & inferiori crurum parte adhucdum levi œdemate elatis, collapſum eſſet, & ab aquis liberatum, incepit conſerv. N. 3. uti: aucta eſt ciborum copia & carnes teneriores ipſi conceſſæ ſunt.

Sub

Sub finem Januarii ſanus ex Noſocomio dimiſſus eſt.

CASUS DECIMUS QUARTUS.

Homo triginta quinque annos natus per ſex ſeptimanas in Hungaria degens febri tertiana laboraverat, ſub qua magna in Hypochondrio ſiniſtro induratio orta fuerat: quinta febris hebdomada abdomen in magnam molem increvit, & æger ſanitatis recuperandæ deſiderio impulſus, Iter Viennam ſuſcepit: quo magno cum labore 14. Octobris appulſus, bis febrilis paroxyſmus emanſit.

Succeſſit dein tertianæ febri quotidiana vehemens & in quoddam hujus civitatis Noſocomium ſuſceptus, abſumptis variis Medicamentis a febri liberatus eſt, manente abdominis mole & totius corporis tumore.

Sub-

Sublata febri data ſunt illi varia Medicamenta aquarum evacuationi dicata: his uſus eſt ultra tres hebdomadas nullo alio effectu ſecuto, niſi quod Corporis habitus pauliſper detumuerit, abdomine manente admodum tumido. In hoc ſtatu medicus illum ex ſuo Noſocomio 24. Novembris dimiſit & 26. ejusdem menſis ad nos delatus eſt.

Abdomen aquis admodum diſtenſum erat: Hypochondrium ſiniſtrum dolens & preſſioni minime cedens: artus inferiores tumidiſſimi erant, & reliquum corpus levis anaſarca occupabat; valde debilis erat; tuſſi inani vexabatur; ſitis erat pauca; appetitus nullus; alvus laxa; & urinæ excretio pauciſſima.

Statim incepit Oxymell- colchic. unc. 11. quotidie ſumere: prima die copioſas urinas, modo fuſcas, cum enæoremate craſſo, nigreſcente, modo flavas; modo aquo-

aquoſas miſit: ſequentibus autem diebus copioſior adhuc fuit excretio & coloris magis naturalis.

Trigeſima Novembris totus corporis habitus, exceptis artubus inferioribus adhuc parum tumidis, integre collapſus erat; aſcites multum minutus; & hypochondrii ſiniſtri dolor & tenſio minor; manifeſteque tangendo, corpus durum, pugni virilis craſſitie percipiebatur.

Cum alvus jam a quatuor diebus clauſa eſſet, hauſt. N. 6. purgatus eſt; dein continuavit priori Oxymell. colchici doſi uti,

Undecima Decembris aſcites diſparuerat; artus inferiores penitus detumuerant; jam ab aliquot diebus aberat tuſſis; omnes functiones bonæ erant; nec ulla amplius durities in hypochondrio ſiniſtro percipi poterat.

Loco

Loco Oxymell. colchici uſus eſt conſerv. N. 3. & carnes quibus huc usque caruerat, ipſi conceſſæ ſunt: cito vires recuperavit, & dicta conſerva quater abſumpta, optime valens ex Noſocomio diſceſſit.

CASUS DECIMUS QUINTUS.

Virgo 55. annos nata ante 13. annos reſpiratione difficili, anheloſa laborare inceperat, & eodem adhuc anno febri tertiana correpta fuerat, cujus multos paroxyſmos perpeſſa eſt.

Aſſumptis variis medicamentis a febre fuit liberata. Remanſit autem in Epigaſtrio dolor continuus ab ingeſtis auctus, a quo poſtea nunquam immunis fuit ægra: ab illo tempore ſæpius aſſumptos cibos prægreſſa magna anxietate vomitu reddere coacta eſt: reſpiratio manſit læſa, &

acceſſit tuſſicula, matutino præcipue tempore invadens, ut plurimum ſicca.

Anxietas tempore febris minime minuta, ſucceſſu temporis ita increvit, ut ante ſeptennium famulatum deſere coacta fuerit.

Anxietati & dolori epigaſtrium occupanti juncta eſt moleſta hypochondrii ſiniſtri tenſio ad Attactum paulo rudiorem dolentis, & per intervalla cordis palpitatio.

Sumpſit varia mendicamenta, a quibus nullum levamen habuit, & ante quatuor annos, partim ob nimiam anxietatem, partim ob auctum lateris ſiniſtri dolorem, decubitum in latus ſiniſtrum non amplius ferre potuit.

Cum his malis miſeram vitam ultra tres annos duxit: donec adulto anno 1765. omnia inceperint in deterius verti: vigeſima ſecunda Decembris ejusdem anni, cum jam per plures hebdomadas jacere debuiſ-

ſet,

ſet, tantum leves & paucos cibos aſſumere potens, ad nos delata eſt.

Reſpiratio admodum brevis, celeris & anxia erat; ſubinde inani tuſſicula vexabatur; crura femoraque aquis valde diſtenta erant: facies œdematoſa, liveſcens; magno aſcite abdomen occupabatur; appetitus erat parcus, ſitis non magna; alvus, ut ajebat, more ſolito omni biduo vel triduo exonerabatur, & non niſi laborioſo conatu pauciſſima ſubinde urina excernebatur. Debiliſſima ægra ſomnis brevibus per intervalla accedentibus minime refecta, evigilans videbatur ſuffocanda; epigaſtrium, hypocondrium ſiniſtrum tenſa ab attactu valde dolebant.

Incepit Oxymell. cochici. unc. II. per diem ſumere, quo effectum eſt, ut primis duobus diebus magnam ſputorum glutinoſorum copiam ejecerit, & urina copioſa

multo facilius ſolito magno cum reſpiratio-
nis levamine excreta fuerit.

Tuſſis dein penitus ceſſavit; & tam mag-
na perrexit eſſe diureſis, ut jam initio Ja-
nuarii ab omni hydrope libera fuerit, &
continuato usque ad medium Januarium
Oxymellis colchici uſu, omnis tenſio di-
ſparuerit: ceſſavit anxietas, & decubitus
in utrumque latus facillimus redditus eſt.

Toto menſe Januario colchico uſa eſt,
& abſumpta dein aliquoties conſerva N. 3.
ſub finem Februarii ſana dimiſſa eſt.

CASUS DECIMUS SEXTUS.

Vir 44. annos natus decima quarta De-
cembris anni 1765. ad nos delatus
eſt. Menſe Februario & Martio febre in-
termittente laboraverat, ſub paroxyſmis
magnas anxietates patiens: fugata febri re-
manſit aliqualis anxietas; quæ brevi ita
aucta eſt, ut ad lenem etiam motum fere
ſuffo-

ſuffocaretur: ſomnos admodum breves capere poterat, & dum decumbens per mediam horam dormiverat, evigilabat ſumme anxius, & continuo ſitum mutare cogebatur.

Dum illum prima vice vidi, præter memorata ſymptomata, abdomen admodum tumidum aquis impletum erat; Urina a multis hebdomadis pauciſſima excernebatur, & alvus erat tarda; appetitus ſat bonus; ſitis nulla; pulſus inæqualis, ſubinde intermittens.

Præmiſſo purgante dedimus illi Oxymell. colchici unc. II. quotidie abſumendas. copioſiſſima ſtatim prima die incepit urinæ excretio fieri, quæ conſtans permanſit, alvo ſaltem omni alterno die cocta, molli, exonerata.

Pectus ſenſim levatum eſt & abdominis moles minuta; evanuitque pulſus inæqualitas & intermiſſio.

 Octa-

Octava Januarii cum abdomen fere integre ab aquis liberum, ſubinde aere diſtenderetur, & tympanitidem præſeferret, mixturam ipſi dedimus ex aqua Roriſmarini, liquore anodino minerali & ſolita Oxymell. colchici doſi.

Hac mixtura uſus eſt æger cum Euphoria. Diſparuit abdominis diſtenſio flatulenta, & excretiones eodem modo perrexerunt ac ante.

Decima ſeptima Januarii ægrum examinantes abdomen invenimus integre collapſum, molle, nec ullum amplius inhærentis aquæ indicium ſupererat: ſomnus, qui etiam tempore curæ paucus & turbulentus fuerat, jam a binis diebus pacatiſſimus & reficiens erat; optimo appetitu fruebatur, & excepta diureſi, quæ pergebat valde copioſa eſſe, omnes functiones naturales erant & vires bonæ.

Con-

Continuavit tamen adhuc per octiduum eadem mixtura uti, & paucis poſt diebus cum jam ſolidioribus cibis ſine incommodo veſceretur, ſanus & robuſtus dimiſſus eſt.

CASUS DECIMUS SEPTIMUS.

Puella 23. annorum Auguſto menſe anni 1765. febri correpta eſt, quæ per aliquot paroxyſmos quartanæ typum ſervavit, mutata dein in tertianam. A menſe Aprili catamenia non prodierant, licet varia emmenagoga a medico præſcripta ſumpſerit: febris quoque nullis medicamentis fugari potuit; & initio Octobris toto corpore tumere incepit.

Poſt hæc frequenter Rheo purgata fuit, & mutata febris tertiana in quotidianam, corporis tumore non collabente: & ſimul ſicca validaque tuſſi correpta eſt.

Variis uſa eſt medicamentis tum pectoralibus, tum antifebrilibus diu absque ef-

fectu, donec tandem declinante Decembri febris emanſerit, manente tuſſi, corpore admodum tumente & reſpiratione valde anxia.

Vigeſima octava Januarii ad noſtrum Noſocomium delata eſt, totum corpus hydrope anaſarca ingentem in modum diſtenſum erat, & abdomen aſcites magnus occupabat; vehementiſſima, per vices accedente, inani tuſſi afficiebatur; valde anxia erat & pulſus præ tumoris mole non percipiebatur; alvus tarda erat; urina jam a multis diebus, guttatim tantum, & pauciſſima excernebatur; Appetitus erat nullus, ſitis quoque pauca; decubitus admodum difficilis, & ſomnus vix ullus.

Præmiſſo purgante hydragogo datæ ſunt illi omni die Oxymell. colchici unc. II. quæ binis primis diebus parum effecerunt; tertio autem die urinæ fuſcæ cum copioſiſſimo Enæoremate craſſo, nigreſcente,

copia

copia fere menſuram æquans, magno cum ægræ levamine excreta eſt.

Uſa eſt eadem medicamenti doſi per duodecim dies, quo tempore urinæ, modo fuſceſcentes, modo aquoſæ, modo etiam coloris naturalis, copioſæ excretæ ſunt, & corporis habitus, exceptis cruribus, totus detumuit; appetitus rediit reſpiratio liberior reddita eſt; pulſus autem erat inæqualis, debilis & aſcites non videbatur minui, manebatque tuſſis: ægra tamen melius dormiente & alacrius corpus movente.

Licet priori Oxymell. colchici doſi bene procederet diureſis, ut copioſior fieret aquarum evacuatio, ejusdem unc. iii. omni die ipſi dedimus.

Copioſior ſecuta eſt urinæ excretio, circiter menſuras tres Nychtemeri ſpatio æquans; ſæpius ſudore leni, æquabili perfuſa eſt, & tuſſi, quæ ſemper ſicca fuerat,

 multa

multa ſputa per quam glutinoſa ejicere incepit.

Tuſſis ſenſim minuta eſt & ſputorum copia; & tam felix perrexit aquarum evacuatio, ut 24. Februarii de aſcite & anaſarca nihil ſuperfuerit; abſente tuſſi, pulſu bono, æquali reddito; anxietate penitus ſublata & reliquis functionibus optime procedentibus.

Continuavit tamen Oxymelle colchico uti usque ad quartam Martii carne vitulina & aliis eupeptis cibis veſcens: dein uſa eſt conſerv. N. 3. qua ter repetita, cum optime valeret, & corpus bene coloratum ſat robuſtum eſſet, ad ſuos redivit.

CASUS DECIMUS OCTAVUS.

Fœmina 46. annos nata initio Martii in Diarrhœam incidit, quæ Per 14. dies duravit: hac ceſſante ſtatim totus corporis habitus intumuit. Variis incaſ-

ſum

ſum tentatis quatuor ſeptimanarum ſpatio, ad nos 19. Aprilis delata eſt.

Ægra non modo anaſarca, ſed & aſcite admodum magno laborabat; urinam a pluribus diebus tantum guttatim mittebat; alvus erat tarda; appetitus nullus; vires multum collapſæ. Oxymellis colchici unc. 11. per diem ipſi dedimus.

Prima die veſpere urinam ſine labore ad plures uncias miſit, fuſcentem, floccis magnis nigreſcentibus refertam, ſimilemque noctu pluries excrevit.

Poſtea aquarum evacuationes copioſiſſimæ fuerunt: intra decem dierum ſpatium anaſarca & aſcites penitus diſparuerunt: actionibus naturalibus optime conſtitutis; languidis vero vitalibus & animalibus.

Ægra deinde incepit uti conſerv. N. 3. & debita ciborum facilis digeſtionis copia ipſi conceſſa eſt.

Sub hujus medicamenti uſu corporis color cachecticus brevi in ſanum mutatus eſt: vires increverunt: & carnes corpori ſenſim renatæ ſunt.

Decima quinta Maji ægra optime valens, & cuſtodes in laboribus egregie ſublevans a medicamentis abſtinuit; ac octiduo poſt ſana robuſtaque ex Noſocomio diſceſſit.

CASUS DECIMUS NONUS.

Statuarius 29. annos natus 19. Aprilis anni 1766. ad nos delatus eſt.

Ante biennium artem ſuam in Hungaria exercens in febrim quartanam inciderat, qua per annum neglecta ortum eſt corpus durum, mobile ex hypochondrio ſiniſtro emergens, & mediam abdominis partem occupans, continuante febre.

Febris demum pertæſus æger, & tumore territus auxilium cujusdam viri imploravit,

vit, a quo eſſentiam rubram accepit, cujus effectus debebat eſſe purgare & ciere vomitum.

Hujus eſſentiæ pluries gutt. VI. ſumpſit ſine effectu; immo febris validior evaſit: æger anxius factus eſt, & abdomine cruribusque admodum intumuit, ac denuo per undecim hebdomadas nihil tentavit.

Poſtea vero vinum generoſum magna copia hauſit, & ſaltu corpus valde exercuit, ſperans febrim ſic excuſſam iri: verum manſit febris, & ſic increvit anxietas, ut non niſi per intervalla corpus movere potuerit.

Duodecima Novembris anni 1765. Viennam curru advectus & medicamenta horrens cum febri luctatus eſt usque ad initium Aprilis 1766, quo tempore demum conſilium petiit a doctiſſimo Medico *Kohlman* tunc temporis Noſocomii Hiſpanici Phiſico & nunc Cæſareo Reg. Archiatro,

qui

qui, perpenſa maxima virium ægri proſtratione, metuens ne ſub paroxyſmo febrili brevi occumberet, aptis medicamentis febrim fugavit, & dein inopem hominem, ob defectum bonæ diætæ, non potentem a gravibus ſuis malis liberari, ad noſtrum Noſocomium direxit.

Erat valde debilis, anxius, tuſſi frequenti & ſicca dolores ſecundum ultimas coſtas veras in utroque latere & dorſo validi excitabantur. Abdomen magnæ molis erat aquis plenum, & ſupra memoratum corpus durum preſſioni manus difficile cedens facile diſtinguebatur; artus inferiores valde tumebant; urinæ excretio erat pauca, alvus tarda; appetitus vix ullus; ſomni rari, turbulenti; pulſus parvus, ſubinde intermittens.

Datæ illi omni die Oxymell. colchici unc. II. jam ſequenti die diureſis multum aucta eſt: poſt quinque dies ab uſu medicamen-

camenti omnia notabiliter in melius mutata erant; anxietas fere diſparuerat; tuſſis erat rara; ſomnus tranquillus; artus inferiores fere integre collapſi & abdominis moles minuta; alvus mollis, ſponte ſecedens: corpus autem ante deſcriptum mole videbatur idem.

Perrexit æger eadem medicamenti doſi uti usque ad duodecimam Maji, intra quod tempus aſcites penitus diſparuit, & durus lateris ſiniſtri tumor ita minutus eſt, ut tangendo tantum obſcure ſub coſtis ſpuriis aliquid perciperetur: omnibus functionibus in melius mutatis.

Æger poſtea uſus eſt Oxymell. colchici uncia unica usque ad vigeſimam Maji, qua, cum omnia mollia eſſent, illius loco conſerv. N. 3. incepit uti.

Hoc medicamento & cibis aptis ſenſim vires recuperavit: carnes corpori incepe-

runt

runt renaſci, & ſub finem Junii omni medicamento abſtinuit.

Manſit tamen in Noſocomio æger usque ad finem Julii, cibis ſolidioribus veſcens, & ex Noſocomio ſanus & toroſus diſceſſit.

CASUS VIGESIMUS.

Vir 37. annorum, declinante Julio parca & mala diæta per plures menſes uſus, in febrim tertianam incidit, cujus aliquot paroxyſmos perpeſſus quotidiana correptus eſt, accedente hypochondriorum tenſione, intumeſcentia & reſpiratione difficili.

Domi jacuit neglectus usque ad quartam Auguſti, qua ad nos delatus eſt valde anxius, debilis: totus corporis habitus aqua intercute admodum diſtentus & abdomen tenſiſſimum aquis plenum erat: inceperat hydropicus fieri ſtatim poſt primos febris quot-

quotidianæ paroxyſmos; alvus erat tarda & rara; parcaque urina excernebatur.

Primis quatuor diebus quibus apud nos fuit. remediis ſolventibus ſalinis uſus eſt.

Corporis tumore de die in diem magis increſcente, ac viribus admodum collabentibus, ne ſub febrili paroxyſmo periret æger, præter Oxymell. colchici unc. II. per diem abſumendas, mixtur. N. 4. dedimus, qua bis repetita febris fugata eſt, diureſi ſimul multum aucta.

Sublata febri & continuata eadem Oxy mellis colchici doſi, tam abundans fuit urinæ excretio, ut intra decem dierum ſpatium ab omni hydrope liber fuerit æger.

Ne tamen aliquid de morbo remaneret, unc. I. Oxymell. colchici perrexit uti usque ad 24. Auguſti & dein ſolummodo unc. ß. ejusdem medicamenti ſumpſit usque ad 29. præfati menſis.

Æger tunc variis etiam ſolidioribus cibis ſine incommodo veſcebatur; alacris erat & viribus tam bonis pollebat, ut recuſaverit diutius in Noſocomio commorari: quare data ipſi conſerv. N. 3. illum brevi poſt dimiſimus.

CASUS VIGESIMUS PRIMUS.

Fœmina 20. & aliquot annorum vigeſima tertia Auguſti anno 1766. aſcite & anaſarca laborans ac valde anxia debilisque ad nos delata eſt.

Ante binos & medium annos in febrim quotidianam inciderat, quæ neglecta & per ſesqui annum protracta demum ſponte deſierat: poſt ſe relictis artuum inferiorum tumore, reſpiratione difficili, abdomine tenſo, duro; appetitu præcipue carnium penitus deleto; artuum ſuperiorum & dorſi recurrentibus ſæpius doloribus

bus cum alvo ſubinde ſegni, ſæpius nimis frequenti: & magna corporis debilitate.

Poſtea totum corporis habitum hydrops intercus ſenſim occupavit, abdomen in magnam molem increvit, & ultimis hebdomadis antequam ad nos deferretur, urinæ excretio ita imminuta eſt. ut demum tantum ſubinde guttulas aliquot vi exprimeret.

Miſſis aliis medicamentis ſolum Oxymell. colchicum ipſi præſcripſi, cujus unc. II. omni die abſumpſit.

Primis tribus diebus urina quidem liberius fluxit: verum copia vix libras duas æquavit, & erat fuſca, floccis magnis nigreſcentibus plena: poſtea autem tam copioſa facta eſt diureſis, ut plures noctes præ nimis frequenti urinæ excretione inſomnis transegerit.

Octava Septembris anaſarca diſparuerat, & aſcites vix amplius ſenſibilis erat: ab-

domen autem examinantes invenimus tumorem oblongum, latum, totum hypochondrium ſiniſtrum occupantem: ægra cæteroquin, quæ jam a ſesqui anno carnes nauſeabat, & nihil appetebat, famem conquerebatur, & teneriores carnes optimo cum appetitu comedit, pergens eadem colchici doſi uti.

Senſim tumor mole ita minutus eſt, ut decima quinta Septembris tantum lienis mediocris figuram & magnitudinem referret, nullo tunc ſuperſtite hydropis indicio.

Vigeſima Septembris avunculus illius eam inviſens, & illam ab hydrope curatam, bene comedentem & alacrem videns, illam domum ſuam ſuſcepit, promittens ſe illi adhuc ad confirmationem curæ neceſſaria medicamenta & reliqua ſubminiſtraturum.

Caſus

CASUS VIGES. SECUNDUS.

Fœmina 53. annorum initio Junii anni 1766. incepit artubus inferioribus & abdomine tumere, ac quarta Julii ad nos delata eſt, valde aſcitica, artubus inferioribus tumidiſſimis, ſuperiori corporis trunco, facie & artubus ſuperioribus ſicciſſimis. Anxietas, tuſſicula, ſitis ægram valde inquietam reddebant: urinæ excretio vix ulla aderat, & alvus pauca raro excernebatur.

Ipſi Oxymell. colchici unc. II. quotidie abſumendas, per quatriduum ſine ullo effectu dedi: quare varia alia antihydropica usque ad finem Julii ipſi exhibui: verum neque ab his ægra levamen habuit, immo omnia continuo in pejus ruerunt, & videbatur brevi moritura.

Dedi illi Oxymell. colchici unc. iii. per diem abſumendas: primo die alvum bis depoſuit, & urinam pluries ad uncias

plures miſit, ac ſequenti die res eodem modo ſucceſſit.

Tertia ab uſu hujus doſis die, alvus frequens copioſa evaſit, & valde promota eſt urinæ excretio: aſcite multum collabente.

Nihil mutavi per triduum, poſtea autem ne nimius alvi fluxus debilem ægram peſſumdaret, & ut mitigaretur tuſſis ſicca, qua admodum moleſtabatur, ſimul cum dicta Oxymellis doſi decoctum N. 1. ipſi exhibui, quod votis optime reſpondit, moderato alvi fluxu, tuſſi multum mitigata, & nullo modo minuta urinæ excretione.

Hac Methodo medio Auguſti ab hydrope penitus libera fuit, & tantum unc. ß. Oxymellis adhuc per aliquot dies abſumere perrexit. Erat tunc alacris, non tuſſiens, libere ſpirans, cibos appetens, a quibus tamen paulo majori copia aſſumptis, licet tenerioribus, gravabatur ventri-

culus,

culus. Tentavimus leniter roborantibus medicamentis vires ventriculo reddere; verum ab his male habebat, anxietate & præcordiorum dolore poſt quamlibet doſin accedente: quare ab his abſtinuimus & conati fuimus cibis congruis ægram reficere.

Initio Septembris incepit denuo aquarum in abdomine collectio manifeſtari, quæ dato Oxymelle colchico intra paucos dies diſparuit, ægra ſat alacri, appetente & diem ambulando per cubiculum tranſigente.

Tentata denuo medicamenta roborantia idem fatum experta ſunt ac prima vice: hinc illis penitus ſuperſedere debuimus.

Prima Octobris ægra ſubito incepit anxiari, tuſſire, intumuere artus inferiores & abdomen: acceſſit urinæ ſuppreſſio & appetitus deletus eſt.

Datis Oxymell. colchici unc. II. quotidie abſumendis, urinæ excretio reſtituta

eſt, & abdomen artusque ab aquis liberata ſunt: verum increvit anxietas, pulſus omnino malus evaſit & octava Octobris ægra mortua eſt.

Aperto cadavere inventum eſt hepar parvum ſcyrrhoſum, Veſicula fellea alba, bile vacua, calculum continebat ovum columbinum magnitudine æquans; qui caſu in terram prolapſus, diffractus eſt inſtar vitri, & pulcherrimam variegatam cryſtalliſationem oculis obtulit. Utrumque pectoris cavum & pericardium aqua plena erant.

Licet ſyſtema bilioſum in hac ægra tam male affectum fuerit, vix ullum icteri ſignum adfuit: tantum leviſſima oculorum flavedo primis diebus; quibus apud nos fuit, conſpecta eſt: in urina autem & alvo nihil icterici conſpeximus.

Caſus

CASUS VIGESIMUS TERTIUS.

Fœmina 56. annorum, octodecim prolium mater, ſexta Septembris 1766. ad nos delata, initio Junii inciderat in febrim quotidianam, quæ per tres hebdomadas protracta in tertianam mutata eſt, & initio Auguſti ſponte deſiit, qua ceſſante artus inferiores & abdomen inceperunt tumere. Dum illam primo vidimus abdomen erat admodum tenſum, aqua pleniſſimum & tumidiſſima crura vix movere valebat.

Dedimus illi ſtatim Oxymell. colchici unc. II. quotidie ſumendas nulla autem evacuatio ſenſibilis obſervata eſt.

Tertio tamen ab uſu colchici die ægram examinantes invenimus omnia molliora, multum collapſa, tumoremque quem jam ultra viginti annos in latere ſiniſtro geſſerat, nec antea potueramus percipere, la-

tum, oblongum facile deteximus: hinc continuavimus in uſu colchici.

Hydrops ſenſim magis magisque evanuit, & 16. Septembris abdomen fere penitus detumuerat & artus inferiores excepto crure dextro, adhuc parumper circa malleolos tumente. Ajebat tunc ægra urinæ excretionem paulo copioſiorem fieri, quam ante; reliquæ autem functiones naturales erant, & appetitus antea deletus nunc optimus.

Vigeſima Septembris nullum amplius hydropis indicium ſupererat, & tumor durus in latere ſiniſtro abdominis ſitus, mole multum minutus erat, omnes functiones bonæ erant.

Ægra carnibus incepit veſci, & continuavit colchico uti, ut duri tumoris moles quantum fieri poſſet, minueretur; nulla autem ulterior mutatio in illo, licet ad medium Octobris dicto medicamento uſa

fuerit,

fuerit, facta eſt, quare ægra robuſta & optime valens 28va Octobris ex Noſocomio diſceſſit.

CASUS VIGESIMUS QUARTUS.

Fœmina 55. annorum mortuo ſub finem anni 1765. marito, in magnum mœrorem incidit, cui initio anni 1766. juncta eſt peſſima febris quotidiana: cujus frigidus inſultus per horam durans, validis totius corporis convulſionibus ſemper ſtipatus erat, permanentibus, donec accederet calor, poſt paucas horas ſudore copioſo finitus: relicta ægra debili, anxia, ſæpius inani tuſſi vexata.

Ceſſaverunt febris & convulſiones circa paſcha: manſit autem tuſſis ſicca, frequens, anxietas, impoſſibilis ſæpe decubitus, Hypocondriorum, maxime dextri dolores, Epigaſtrii inflatio, dolor poſt paucos cibos aſſumptos. ſic miſeram duxit

xit vitam ægra uſque ad 14^{tam} Julii qua illam curandam ſuſcepi.

Per quinque hebdomadas variis medicamentis ſolventibus uſa eſt, ſine ullo levamine, & declinante auguſto intumuerunt artus inferiores, & abdomen, ac intra paucas dies, non obſtante copioſo ſudore, ſæpius diu noctuque a multis diebus erumpente, facta eſt valde aſcitica: artus inferiores vultusque admodum tumidi evaſerunt: ſuperior abdominis pars valde diſtenta ſonum Tympaniticum edebat.

Medicamenta ſolventia, diuretica, leniter carminativa interpolatis purgantibus incaſſum aſſumpſit ægra uſque ad nonam Septembris: immo ſub horum uſu in hypocondrio dextro ortus eſt dolor acutus fere intolerabilis, raro remittens: & tuſſis anxietasque multum increverunt.

His

His viſis ægræ Oxymell. colchici unc. II. per diem exhibui.

Tuſſis antea valida, inanis, mitigata eſt & ſputa utcumque cocta ejecit; Hypochondrii dolor remiſit; urinæ excretione ſat copioſa, Nychtemeri ſpatio decies duodeciesque repetita, & alvo naturali quotidie ſemel bisve deſpoſita, ſæpiusque accedente ſudore per totum corpus æquali.

Sic ſenſim aquæ evacuatæ ſunt, ut 15ta Septembris facies & artus ſuperiores penitus detumuerint; maximæ antea molis artubus inferioribus pariter fere integre collapſis; abdomine multo minus tenſo; appetitu reſtituto & anxietate multum minuta.

Ægra pergens eadem Oxymell. colchici doſi uti, eundem continuo effectum experta eſt, & initio Octobris ſimul

mul cum Hydrope omnia ſymptomata diſparuerant.

Uſa eſt dein conſerv. N. 3. uſque ad 23tiam Octobris, qua cum bene valeret ab illa abſtinuit: ob ſudores tamen copioſos noctu adhuc erumpentes per aliquot dies uſa eſt infuſo N. 7. ſudoribus mitigatis, omni medicamento abſtinuit, ſana enim & robuſta erat, & omnigenos cibos ſine incommodo digerebat.

CASUS VIGESIMUS QUINTUS.

Vir 53. annorum 25ta Julii febri quotidiana prehenſus illam quotidie etiam tempore paroxyſmi validis in libero aere laboribus incumbendo, domare conatus eſt: ac ſtatim poſt binos primos paroxyſmos toto corpore tumere cœpit: non tamen a ſuo propoſito deſtitit: laboravit donec monſtroſam corporis molem non amplius movere potuerit:

erit: & biduo poſt, quinta nempe Auguſti ad nos delatus eſt.

Inter omnes, quos vidi, aqua intercute laborantes, hic longe tumidiſſimus erat: ingens abdominis ab aquis contentis diſtenti moles valde protuberabat, & ſcrotum in ſaccum magnum lucentem aquis fluctuantibus plenum, valde tenſum intumuerat: æger immobilis jacebat, pauciſſimam urinam mittens; alvus jam a biduo clauſa erat, & febrilis Paroxyſmus continuabat quotidie poſt prandium invadere, ſine ſudore ſequenti mane deſinens.

Per undecim dies dedimus ei medicamenta ad obſtructiones ſolvendas, diureſim & diaphoreſim movendam, febrimque eliminandam apta, quibus quidem febris fugata eſt, alvusque omni die bis terve liquida mota: verum in aliis excretionibus nullam mutationem obſervavi-

vimus, nec tumidi corporis moles ullo modo minuta eſt.

Licet poſt optima medicamenta incaſſum adhibita levem curationis ſpem foveremus, ipſi Oxymell. colchici unc. II. quotidie abſumendas dedimus, quibus urinæ variæ, pallidæ, flaveſcentes ſine enæoremate, ſubinde fuſcescentes cum enæoremate copioſo, flocculento, fuſco quotidie ad quatuor libras & ultra motæ ſunt, ſuccedente ſimul pluries alvo pauca, liquida: unde uſu medicamenti per octo dies continuato, corporis habitus paulisper mollitus eſt, manente eadem mole.

Abſumpſit dein omni die Oxymell. unc. III. Sequente majori urinæ excretione & alvina fluidorum exoneratione copioſa; verum inde non detumeſcebat æger & vires valde collabebantur.

Quar-

Quarta Septembris continuata eadem Oxymell. Colchici doſi decoctum N. I. ipſi exhibuimus, ac fomentum diſcutiens ſimul ſcroto applicuimus.

Hac Methodo alvus naturalis fere evaſit, ac tantum bis, raro tèr Nychtemeri ſpatio ſeceſſit, urina ſepties octiesve ad libram & ultra excreta eſt; omni nocte copioſiſſime ſudavit.

Sic ſenſim collapſus eſt corporis habitus; aſcites minutus eſt, & decima Septembris hydrops ſcroti diſparuerat renaſcente appetitu, unde abjectus ægri animus multum erigebatur.

Decima quinta Septembris ſuperior corporis truncus & artus ſuperiores caputque omnino detumuerant: artuum inferiorum tumor admodum mollis, paſtaceus erat, & aſcites fere integre diſparuerat; pergebat fieri magna urinæ

excretio & ſudores minus copioſi evadebant.

Continuavit æger eadem priorum medicamentorum doſi uti, & admodum appetenti carnes vitulinas aliaque facilis digeſtionis allimenta majori copia cum aliquot vini auſtriaci unciis ipſi quotidie conceſſimus.

Vigeſima Septembris omiſſum eſt decoctum N. 1. & eædem Oxymeli. colchi. doſi Tinct. Mart. Pomat. gtt. L. admixtæ ſunt: totum corpus tunc detumuerat, exceptis cruribus, quæ licet molliſſima, adhuc multum tumebant.

Finito Septembri conſerv. N. 3. incepit uti, & in illius uſu continuavit uſque ad 28am Octobris, qua demum ab omni medicamento abſtinuit: optime valens, robuſtus, ac omnibus corporis functionibus naturaliter procedentibus, octa-

va

va Novembris ex Noſocomio dimiſſus eſt.

CASUS VIGESIMUS SEXTUS.

Fœmina 64. annorum, per binos menſes febrim tertianam perpeſſa ab illa per quindecim dies libera fuit, & recidivam denuo paſſa jam primis paroxyſmis incepit toto corpore intumeſcere ac brevi ingens evaſit corporis moles: febri poſtquinque vel ſex paroxyſmos ſponte denuo deſiniente: vigeſima die poſt recidivam ad noſtrum Noſocomium delata eſt.

Totum corporis habitum aqua intercus multum diſtendebat, & in abdominis aquis pleniſſimi ſiniſtra parte corpus durum, oblongum percipiebatur: ægra valde anxia diu noctuque in lecto erecta ſedere cogebatur: alvus tarda erat, & mag-

no cum labore ſubinde paucas urinæ guttulas exprimebat.

Dedimus illi Oxymell. colchici unc. II. quotidie per triduum ſine levamine: quare datæ ſunt illi unc. III. pro diurna doſi: inde urina magna quantitate incepit excerni: corporis habitus ſenſim mollitus & collapſus eſt, & abdominis moles minuta.

Decima quarta Auguſti, ſive undecima a ſuo in Noſocomium ingreſſu die, facile decumbebat, licet adhuc ſubinde a ſomno ſubito excitaretur.

Continuavit adhuc per 18. dies eadem medicamenti Doſi uti, dein cum omnis hydrops & reliqua ſymptomata diſparuiſſent, illius loco uſa eſt, conſerv. N. 3. per duodecim dies: aptis poſtea alimentis veſcens, carnes & vires recuperavit, & prima Octobris ex Noſocomio ſana dimiſſa eſt.

Caſus

CASUS VIGES. SEPTIMUS.

Fœmina 40. annorum febri tertiana per tres hebdomadas & ultra laboraverat, qua ſponte ceſſante & emanentibus menſtruis, alias debite ſemper fluentibus, prima Auguſti totus corporis habitus ſubito intumuit, & abdominis cavum incepit aquis impleri: acceſſit magnus oris amator, nauſea, anxietas & ingens membrorum laſſitudo.

Uſa eſt per quindecim dies variis medicamentis ſolventibus, Stomachicis, urinæ alvoque movendæ aptis: ſub horum autem uſu omnia in pejus ruerunt, multum auctis aſcite & anaſarca.

Dedi illi decima quinta Auguſti Oxymell. colchici unc. II. per diem: ſecuta eſt ſtatim magna urinæ excretio & dejectiones liquidæ per alvum pluries per diem acceſſerunt: uterque hydrops ſenſim

minutus eſt; brevi diſparuit anaſarca & ultima Auguſti nulla amplius fluctuatio in abdomine percipiebatur.

Octava Septembris ab omni Medicamento abſtinuit ac decima tertia Septembris ad ſuos redivit, promittens ſe iis, quæ ad confirmationem curæ requiruntur domi uſuram.

CASUS VIGESIMUS OCTAVUS.

Puella 12. annorum ſub finem Auguſti in febrim quotidianam poſt potum aquæ ſtagnantis, impuræ inciderat, qua adhuc laborans ſexta Septembris ad nos delata eſt.

Valde aſcitica erat, & ſimul anaſarca jam poſtprimum febris paroxyſmum incepto totus corporis habitus occupabatur; anxie ſpirabat; tuſſi frequenti, ſicca vexabatur, neque appetens cibos ne-

que

que multum ſitiens ; urinæ excretio pauca erat , & alvus raro exonerabatur.

Dedimus illi Oxymell. colchici unc. I. per diem aſſumendam , qua doſi per octo dies continuata ceſſavit febris ; anaſarca diſparuit, & minutus eſt aſcites, urinæ excretione copioſa , motaque ſæpius alvo: immutata autem manebat tuſſis & anxietas.

Ut curam acceleraremus, dedimus ipſi Oxymell. colchici unc. I. ß. per diem qua doſi per quatuor dies urina ſolito majori copia excreta eſt : verum decima octava Septembris ſubito minuta eſt urinæ excretio: in pectoris latere ſiniſtro dolorem & ardorem conquerebatur; lenis febris aderat, & excretio alvina antea liquida, ſat frequens, jam ab heſterno die emanebat.

Cataplasmatibus loco dolenti applicatis, enematibus emollientibus & dato de-

cocto N. I. cum nitro continuataque ſo-
lita Oxymell. doſi intra biduum omnia ad priſtinum ſtatum reducta ſunt: continuavit ægra uſque ad finem Septembris Oxymelle colchico uti: poſtea autem cum omnis hydrops diſparuiſſet, datum eſt illi ℞. conſerv. Cochlear unc. ß. Oxymell. colchici unc. I. Limat. Mart. o rubigin gr. v.

M intra biduum abſumat, hæc quater repetita ſunt, ac demum omni medicamento abſtinuit. initio Novembris ſana robuſtaque dimiſſa eſt.

CASUS VIGESIMUS NONUS.

Fœmina 73. annorum initio Auguſti anni 1767. a multis annis anxietate, difficili reſpiratione, tuſſicula & impoſſibili in latera decubitu affecta, frequenter noctu ab imminente ſuffocatione ſu-

ſubito expergefacta ad nos delata eſt valde exſucca.

Jam per tres hebdomadas antequam ad nos deferretur, diu noctuque erecta ſedere coacta fuerat; urinæ excretio pauciſſima erat, anxietas ſumma; facies tumida, livida; hypochondria elata, tenſa; artus inferiores aqua intercute tumidiſſimi; alvus tarda.

Datæ ſunt illi Oxymellis colchici unc. II. quotidie quatuor doſibus abſumendæ ſuperpoto vaſculo infuſi pectoralis.

Primo die nullam mutationem obſervavimus: ſecunda die autem ter urinam ſat copioſam miſit, obſcuri coloris cum Encœoremate flocculis denſis, fuſcis conſtante, fundum petente: & alvus ſponte ſeceſſit.

Poſtea diureſis valde copioſa fuit, alvus quotidie ſemel bisve ſeceſſit; ſenſim le-

levatum eſt pectus; reſpiratio facta eſt liberior & ceſſavit tuſſis.

Vigeſima Auguſti incidit in Diarrhæam, dejectiones erant frequentes, aquoſæ, multo glutine tenaci, varie colorato mixtæ.

Vigeſima quarta Auguſti continuabat diarrhæa valde frequens, & accedebant tormina, conciderant ambo hypochondria & mollia erant; artus inferiores & facies penitus detumuerant; reſpiratio erat libera, & ſat diu in omnem partem decumbere poterat: tuſſis autem denuo ægram incipiebat invadere.

Omiſſum eſt Oxymell. colchicum & datum decoctum N. 1. quo ſolo uſque ad vigeſimam octavam Auguſti uſa eſt ægra.

Sic ſedata tuſſi & alvi dejectionibus ſufficienter minutis, diureſi continuante, Appetitus renatus eſt, & ſenſim res æ-

græ ad optimum ſtatum vergebant: continuavit tamen præfato decocto uti & Oxymell. colchici unc. I. iterum quotidie ſumpſit.

Quarta Septembris vetulam examinantes nullum amplius præteritorum malorum veſtigium invenimus: nulla amplius anxietas; tuſſis nulla; reſpiratio liberrima; decubitus in omnem partem facilis; ſomnus bonus; appetitus bonus; hypochondria libera, alvus naturalis; urinæ excretio minor quam ante: ut vires augerentur cibi eupepti & paucum vinum ipſi data ſunt.

Continuavit usque ad decimam tertiam Septembris Oxymell. colchici unc. I. ſumere; poſtea medicamento abſtinuit, & optime valens ſub finem menſis hujus ex Noſocomio diſceſſit.

Caſus

CASUS TRIGESIMUS.

Puella 43. annos nata 18vo ætatis anno menſtruare cœpit; famulatu vitam a teneris ſuſtentavit, & vix unquam ægrotavit, donec absque nota cauſa ante quinque vel ſex annos menſtrua emanſerint, neque primis hujus mutationis temporibus male habuit: ideo ſuppreſſionem menſium flocci faciens ad illos revocandos nihil adhibuit.

Ante tres annos incepit torpida fieri; membra laſſa, pigriora & ad labores minus apta experiri, per intervalla valde anxia eſſe, minus appetere & excretiones urinæ alvique tam copia, quam tempore valde irregulares inceperunt fieri.

Variis adhibitis medicamentis conata eſt ſibi levamen adferre: verum omnia incaſſum adhibuit: initio anni 1768. incepit intumeſcere; tuſſi inani vexari: alvi excretio rara & diureſis valde parca fieri.

Deci-

Decima ſexta Julii anni 1768. ad nos delata aſcite magno & totius corporis ingenti anaſarca laborabat. Jam a quinque ſeptimanis decubitus erat impoſſibilis; ſeſſio difficilis, ſomnus nullus; frequens tuſſiendi conatus a doloribus hypochondriorum inanis redditus; color tumidæ faciei & manuum lividus, extremitates frigidæ, urina tantum guttatim jam ab octiduo excernebatur: alvus a triduo nulla; anxietas tanta, ut mors inſtare videretur.

Datæ ſunt illi ſalis Polychreſti dr. II. & deſuper hauſt. N. 6. cochleatim trihorii ſpatio abſumpſit: unde decies purgata eſt. Diureſis tamen inde nullo modo fuit promota, neque quoad reliqua peſſima ſymptomata levari viſa eſt ægra, quam gratis cardiacis refocillavimus.

Decima ſeptima incepit Oxymellis colchici unc. II. per diem ſumere.

Deci-

Decima octava ſputa fœtida cœnoſa ſat copioſa expectoravit, & tuſſis fuit minus dolorifica; urinæ excretio vix ulla, & reliqua ſymptomata, ut ante.

Decima nona Oxymell. colchici unc. iii. ipſi per diem abſumendæ datæ ſunt.

Veſpere ſputa copioſa, glutinoſa, fuſca, cœrulea, viridia, magna copia ejecerat; alvum copioſam, mollem multo muco mixtam depoſuerat; quinque libras urinæ fuſceſcentis cum multo enœoremate ejusdem coloris miſerat; reſpiratio facilior erat; anxietas minor; mens ſpe futuræ curationis erecta, alacris; cibos cum appetitu ſumit.

Continuato ejusdem doſis Oxymellis colchici uſu quotidiano per 24. dies nullo alio adhibito medicamento, ſputis glutinoſis, & urina ſæpe ad 14. libras nychtemeri ſpatio excreta, integre curata fuit ægra: ita ut aſcites & anaſarca perfecte diſpa-

diſparuerint; tuſſis emanſerit; reſpiratio & decubitus liberrimus fuerit: hypochondria mollia, minime dolentia, & omnes functiones naturales evaſerint.

Ad corpus roborandum & curæ confirmationem datæ ſunt illi conſerv. naſturt. aquat. & Oxymell. colchici aa. unc. I. per diem cum limat mart. gr. VIII. quibus per 20. dies uſa ſaniſſima ex Noſocomio dimiſſa eſt.

CASUS TRIGESIMUS PRIMUS.

Vir 68. annos natus, vino a juventute valde deditus, cæterum fere ſemper ſanus decima quinta Maji ad noſtrum Noſocomium delatus eſt anno 1768.

Declinante anno 1767. tenſionibus hypochondriorum, epigaſtrii; tarditate alvi, accedente ſubinde anxietate & difficili reſpirio; ſomno perturbato; laſſitudine ſpontanea; inappetentia, magna ſiti laboravit.

Men-

Menſe Decembri urina ſolito paucior excerni, & æger toto corpore intumeſcere cœpit.

Multa & varia tentavit medicamenta, donec rebus ſuis fere exhauſtis ſe ad noſtrum Noſocomium deferri curaverit.

Aſcite in magnam molem diſtendebatur abdomen: Hypochondrium dextrum ſiniſtro multo altius, magis tenſum; totus corporis habitus aqua intercute valde tumidus, coloris viridis: alvus fere quotidie ſponte ſecedebat; urina tantum guttatim excernebatur; appetitus nullus; ſitis multa; ſomnus paucus; debilitas magna.

Per 10. dies quibus Oxymell. colchici unc. II. quotidie ſumpſit, uterque hydrops immutatus permanſit, licet alvi & urinæ excretiones aliquantulum auctæ fuerint.

Vigeſima quinta Maji incepit Oxymell. colchici unc. iii. per diem abſumere, unde

de urina jam primo die maxima quantitate incepit excerni, & quatuor ſeptimanarum ſpatio omnis hydrops diſparuit; ſitis ceſſavit; appetitus ſat bonus evaſit; excretio alvi naturalis manſit, & ſomno pacato omni nocte refectus eſt æger.

Evacuatis aquis hepatis lobi ſiniſtri tumor & durities manifeſta ſupererat: ægrum tamen rogantem, ut liceret ipſi parum a medicamentis quieſcere, per aliquot dies absque medicamento reliquimus, cibos eupeptos & paucum vinum ipſi concedentes.

Vix per ſeptimanam a medicamentls quievit: & factus eſt tympaniticus, & paucis diebus poſtea aquæ denuo in abdomine inceperunt colligi.

Præter priorem colchici doſin ſcopo ſolvente & diuretico ipſi iterum exhibitam dedimus Mixtur N. 8.

Medicamenta optimum effectum ſtatim fecerunt, flatuum & urinæ excretio-

 nem

nem egregie promoverunt, ut 14. dierum ſpatio abdominis moles collapſa & mollis fuerit, minutaque hypochondrii dextri durities.

Ut adhucdum manifeſtus lobi ſiniſtri hepatis infarctus, & latentes forte adhuc aliorum viſcerum profundiores obſtructiones radicitus tollerentur, continuavit quotidie Oxymell. colchici uncias II. abſumere & præterea Decoct. gramin. taraxac. ipſi datum eſt.

Hiſce uſus eſt de die in diem melius habens usque ad medium Auguſti, quo tempore hypochondrium dextrum penitus liberum & nullum alius viſceris affecti ſignum inveniri poterat.

Poſtea uſus eſt conſerv. N. 3. usque ad ultimam Auguſti, qua ſanus & robuſtus ex Noſocomio dimiſſus eſt.

Caſus

CASUS TRIGES. SECUNDUS.

Fœminæ 56. annos natæ, cui catamenia ante octo vel novem annos emanſerant, absque nota cauſa initio Maji anni 1768. puſtulæ ſub rubræ valde dolentes per totum corpus eruperunt, quibus medelam facturus Advocatus Balneator venam ſecuerat, & magnam ſanguinis copiam eduxerat: diſparuere puſtulæ eodem die, & fœmina pedibus intumeſcere cœpit.

Uſa eſt variis medicamentis. ſed omnia absque effectu fuerunt: ſenſim cavitas abdominis aquis impleta eſt, & ita intumuit totus corporis habitus, ut ſe loco movere non amplius potuerit ægra.

21ma Junii ad noſtrum Noſocomium delata eſt. Valde debilis; alvus more illi ſolito ſecedebat; urina ab initio morbi pauca & cum difficultate & dolore urente excernebatur; noctes iniquietæ erant; appetitus paucus.

Datum eſt illi decoct. N. 1. & Oxymell. colchici unc. II. quotidie abſumendæ.

Jam prima die multum aucta eſt urinæ excretio, ceſſavit dolor urens, & poſtea aquæ tanta copia per diureſin evacuatæ ſunt, ut ſeptima Julii ab omni hydrope libera eſſet: appetitus autem adhuc languebat: ægra manebat debilis: ſomnus erat bonus.

Dedi ægræ quotidie conſerv. cochlear. & Oxymell. colchici aa. unc. I. cum Rad. Helen. dr. I. & ſic usque ad decimam quintam Julii continuavit, donec appetitus optimus fuerit, & vires ita increverint, ut potuerit ſola deambulare per cubiculum. Poſt hæc ſumpſit ægra quotidie Oxymell. colchici, conſerv. cochlear. aa. dr. VI. limat. mart. o rubig. gr. x. usque ad vigeſimam quartam Julii, qua ſana ex Noſocomio exivit.

Caſus

CASUS TRIGES. TERTIUS.

Puella 23. annorum vigeſimo ætatis anno menſtruare cœperat: evacuatio autem menſtrua ſemper fuit pauca, pallida, irregularis, & ab eo tempore ægra vitam languidam duxit. Sub finem Junii anni 1768. ſubito abdomine intumeſcere cœpit; tumor brevi in magnam molem increvit, & decima Julii ad nos aſcitica delata eſt.

Dedimus illi ſtatim Oxymell. colchici unc. II. per diem & jam prima curæ die urina, antea pauciſſima, tanta copia incepit excerni, ut quinque dierum ſpatio penitus ab hydrope libera fuerit.

Abdomen panno fumo aromatico imprægnato tectum, faſciis circumductis firmatum eſt. Sumpſit adhuc per quatuor dies Oxymell. colchici unc. I. dein quotidie Oxymell. colchici, conſerv. cochlear. aa. unc. I. cum limatur. Mart. o. rubigin. gr. x. ipſi dedimus usque ad vigeſi

mam ſextam Julii, qua optime valens voluit ad labores redire, nec potuit diutius in Noſocomio retineri.

CASUS TRIGES. QUARTUS.

Operarius 34. annos natus jam a ſemi anno corporis gravitate, laſſitudine, inappetentia in ſomnum proclivitate magna affectus, initio Julii anno 1768. decumbere debuit, & incepit intumeſcere, auctis continuo prioribus ſymptomatibus.

Dum 24. Julii ad nos delatus eſt, totum corpus valde tumidum anaſarca occupabat; Abdomen aſcites valde diſtendebat; magna debilitas, ſumma anxietas omnium functionum ingens læſio metum inſtantis mortis incutiebant.

Ilico datæ ſunt illi Oxymell. colchici unc. II. per diem, quæ jam prima die diureſin ita promoverunt, ut ultra tres

men-

menſuras urinæ varii coloris miſerit, cum magno ſymptomatum levamine.

Sequentibus diebus tanta fuit urinæ excretio ut intra ſex dies & anaſarca & aſcites integre cum omnibus ſymptomatibus diſparuerit: debilitas minuta erat, & æger cibos appetebat.

Trigeſima Julii incipit Oxymellis colchici tantum unc. I. per diem ſumere: abdomen faſciis firmatum eſt, & cibis aptis majori copia veſci incepit.

Sexta Auguſti dedimus illi quotidie Oxymell. colchici. unc. ß. conſerv. cochlear. unc. I. limat. Mart. o. rubigin. gr. x. quibus usque ad vigeſimam Auguſti continuavit uti. Vires brevi recuperavit; omnes functiones in integrum reſtitutæ fuerunt, & ſub finem Auguſti saniſſimus diſceſſit.

Decem primis curæ diebus alvus valde tarda fuit, & non niſi Emate ſollicitata exonerabatur.

CASUS TRIGES. QUINTUS.

Fœmina 59. annos nata & multis annis valetudinaria, ineunte anno 1769. incepit tuſſitare; Appetitus fere deletus, & reſpiratio admodum difficilis, anxia facta eſt.

Variis medicamentis absque levamine uſa eſt, & demum provecto jam Aprili venam ſibi ſecari curavit. Verum inde valde debilitata eſt, & increvit anxietas.

26ta Aprilis ad nos delata eſt, toto corpore valde emaciata: ſex notabiles in abdomine manu obſervavimus indurationes variæ magnitudinis, pugni binæ, ovi anſerini una, tres aliæ minores, omnes fere functiones læſæ erant.

Dedi

Dedi ipſi Pilularum ex ſapone veneto & gummi aromaticis dr. 1. per diem & ſuperpotandum decoct. gramin. & taraxac.

Sub uſu horum medicamentorum res ægræ nullo modo emendatæ fuerunt: indurationes eædem manſere; reſpiratio difficilis, valde anxia & decubitus ſuppoſitis pulvinaribus ſemi erectus tantum in dorſum poſſibilis factus eſt: ſomnus paucus, ſæpe ſubitis anxietatibus interruptus; appetitus nullus; alvus tarda; urina pauca, plerumque fuſca; pulſus inæqualis, irregularis, ſat ſolidus tamen & vires adhuc præſeferens.

Declinante Majo, toto corpore intumuit & ſimul inceperunt aquæ in abdomine colligi; febris ſat magna cum tenſione & inæqualitate pulſus inſurrexit: ſitis magna; lingua ſicca; reſpiratio crebra, celeris, brevis evaſerunt, ut jam de ægra conclamatum eſſe crederetur.

Dedi ipſi medicamentum ſequens.

℞. Rob. Sambuci,
Ebuli aa. unc. I.
Oxymell. ſquillit. unc. ß.
Pulv. ſquill. gr. xx.
Nitri puri
Sal Polychr. aa. dr. I.
Liquor anod. mineral.
gtt. xxx.

M. ut Nychtemerii ſpatio partitis doſibus abſumat & emulſum ex ſeminibus frigidis.

Sub uſu horum medicamentorum per 12. dies continuato, febris, ſitis, linguæ ſiccitas diſparuere, & reſpirationis crebritas & celeritas multum remiſit: reliqua autem ſymptomata permanſerunt, aquarum in cavitate abdominis aucta collectio illud in magnam molem diſtendit, multumque increvit anaſarca.

Nona Junii ægræ quater de die Oxymellis colchici unc. ß. dedimus abs-

que

que ulla futuri felicis effectus ſpe: etenim præter reliqua mala ſigna, diu noctuque a quinque diebus in lecto erecta ſedebat, continuo ſopore detenta.

Prima die urinam, quæ antea pauciſſima erat, ad tres libras & ultra miſit fuſcam, ſaturatam, cum Enæoremate denſo, copioſo, fundum petente, & alvum ſolidam pallide flavam multa pituita involutam depoſuit.

10ma Junii urinam minus fuſcam miſit ad lib. VIII. Sequenti die ad menſ. III. & ultra: ſopor diſparuit: ægra minuta jam multum anxietate utcumque decumbere potuit, & ſat tranquille per horam, & ſubin diutius dormire: mollito totius corporis habitu & abdomine minus tenſo.

Continuavit diureſis valde copioſa eſſe, & 18. Junii anaſarca diſparuerat: aſcites media ad minimum parte minutus erat: ægra in omnem partem facile decumbebat;

bene

bene dormiebat; appetitus erat bonus; alvus autem non niſi ſuppoſitorio vel enemate ſollicitata evacuabatur.

Perrexit ægra dictam Oxymellis colchici doſin eodem cum effectu ſumere usque ad finem Junii, quo tempore omnis hydrops evanuerat: indurationes omnes excepta unica adhuc manifeſta in inferiore & media Epigaſtrii parte, quæ tamen multum minuta & minus ſolida erat, diſparuerant: ægra jam ex lecto ſurgebat; per intervalla per cubiculum ambulabat.

Ne continuans magna diureſis ægram jam ab omni hydrope liberam nimis debilitaret, illi tantum unc. 1. Oxymell. colchici per diem dedimus, ut obſtructiones penitus reſolverentur, ac aptis alimentis corpus exhauſtum conati fuimus reficere.

Circa medium Julii abdomen liberum erat; omnes functiones bonæ; vires increſ-

creſcebant, & carnes corpori incipiebant renaſci: quare medicamento valedixit.

Tertia Auguſti Noſocomio exivit optime Valens.

CASUS TRIGESIMUS SEXTUS.

Fœmina 77. annos nata, tota ſua vita vix unquam ægrota, ante tres menſes ſenſim inceperat debilitari, appetitu languere, ſomnolenta fieri: transactis in hoc ſtatu binis menſibus ſubito toto corpore intumuit; lecto affixa manere debuit; & 13. Auguſti quinta nempe hydropis ſeptimana ad nos delata eſt.

Habitus corporis externus aqua intercute multum tumebat, & aſcite magno abdomen diſtendebatur; Epigaſtrium ſupra reliquam abdominis molem aſſurgebat tenſiſſimum, tympaniticum.

Valde debilis erat, anxia; Appetitus nullus; urina jam a 15. diebus tantum

tum ſubinde guttatim mittebatur; alvus tardiſſima, jam a quatriduo nulla.

Datus eſt illi pulvis purgans, quo quater alvus movebatur: dein quotidie Oxymellis colchici unc II. abſumpſit, & quotidie aliquot unciæ vini Auſtriaci conceſſæ ſunt.

Prima die vix ullum effectum fecit medicamentum: ſecunda ſex urinæ varii Coloris librarum excretionem promovit.

Poſtea diu noctuque tam copioſam urinam miſit, ut 26ta Auguſti ab utroque hydrope integre liberata eſſet: Epigaſtrium quoque penitus collapſum erat, & nihil præternaturale in abdomine detegebatur; Appetitus erat bonus; ſitis nulla; alvus naturalis, omni alterno die ſponte ſecedens; ſomnus bonus: ægra tamen continuavit Oxymellis colchici unc. I. per diem ſumere uſque ad octavam Septembris. Appetitus erat valde

mag-

magnus & plures horas diei extra lectum ſubin ſedendo, modo ambulando tranſigebat. Data eſt ipſi ſequens conſerva.

℞. Conſerv. cochlear.

Oxymell. colchici aa. unc. I.

Limat. Mart. o. Rubig. gr. xv.

M. ut diviſis doſibus bidui ſpatio abſumat,

Hac conſerv. per 10. dies uſa eſt. manſit adhuc in Noſocomio usque ad 28. Decembris, qua optime valens ſola ad ſuos redivit.

CASUS TRIGES. SEPTIMUS.

Fœmina 25. annos nata 17. Julii prima vice puerpera facta, lochiis quinta puerperii die ſuppreſſis, incepit toto corpore intumeſcere: Varia ipſi adhibita medicamenta nihil juverunt; ægra 13. Auguſti ad noſtrum Noſocomium delata eſt.

Totum corpus anaſarca occupabat; abdomen in ingentem molem diſtendebant

aquæ;

aquæ; tormina frequentia, magna abdominis patiebatur; erat valde debilis & anxia; urinæ excretio etiam ſub alvi dejectionibus vix ulla; ſitis magna; lingua pura, pallida.

Dedi ipſi decoct. Rad. ſalab. cum laudano & unc. 11. Oxymellis colchici per diem.

Jam prima die diarrhæa, abdominis tormina & ſitis minuta ſunt, & urina incepit fluere.

23. Auguſti Diarrhæa & ſitis ceſſaverunt; diſparuere tormina & uterque hydrops multum minuebatur.

25. Miſſum factum eſt decoctum, & ſolo Oxymelle colchico uſa eſt ægra.

Diureſis tam copioſa fuit, ut 30. Auguſti nihil de hydrope ſupereſſet. Appetitus erat bonus, ſomnus tranquillus, & reliquæ functiones bonæ erant.

Ægra

Ægra dein tantum Oxymellis unc. I. per diem ſumpſit, & maximam diei partem in cubiculo deambulans extra lectum tranſegit.

Octava Septembris quotidie Oxymell. colchici & conſerv. cochlear. aa unc. I. cum limatur Mart. non rubigin. gr. VII. per diem ſumpſit, atque ſic continuavit usque ad 17^mam^ Septembris, qua optime valens ex Noſocomio diſceſſit.

CASUS TRIGES. OCTAVUS.

Ancilla 28. annorum ſub eruptione menſtruorum febri quotidiana corripitur 16. Auguſti anni 1769.

Tertia die incepit toto corpore valde intumeſcere & octava Febris die, 23. nempe Auguſti, febris ſponte ceſſavit.

26. Auguſti ad noſtrum Noſocomium delata eſt: totus corporis habitus aqua intercute valde tumidus erat: abdomen ab

aſcite in valde magnam molem elatum: alvus tarda; urinæ excretio parciſſima, appetitus nullus; reſpiratio difficilis & ægra valde debilis erat.

Sumpſit ægra Oxymellis colchici unc. II. quotidie: Urinæ ſtatim magna copia excreta eſt, alvus quotidie bis, ter ſeceſſit; orta eſt tuſſis, quæ multis ſputis glutinoſis excretis poſt quatuor dies ſponte ceſſavit; ſæpius ſudavit ægra.

Quarta Septembris omnis hydrops diſparuerat, vires meliores erant, & omnes functiones bonæ.

Data eſt ipſi poſtea Oxymellis colchici tantum unc. I. per diem, & 9. Septembris cum jam facile extra lectum eſſet, & per cubiculum deambularet; optime appeteret cum colchico & conſerva cochleariæ Mars ipſi datus eſt.

His continuavit uti usque ad 19. Septembris, qua optime valens ad heram ſuam redivit.

Quas

Quas hucusque retuli obſervationes de Oxymelle colchico, videntur ſufficere ad probandam confirmandamque ipſius in variis hydropis ſpeciebus efficaciam neque omnes caſus felices referam; valde magno volumine opus eſſet, ut omnes felices hoc medicamento peractas curas ſcriberem; ſolo hoc anno 1772. ultra centum tam hydropicos quam hydropicas illo curavi, quorum hiſtorias, neglexi: cum nihil diverſi ab iis, quæ jam retuli obſervaverim; hinc tantum duos alios caſus mixtos addam.

CASUS TRIGES. NONUS.

Puella 28. annorum a 12. ætatis anno menſes regulares omni menſe per tres quatuorve dies habens, ſemper ſana, vigeſimo ætatis anno in quadam domo hic Viennæ famulatum inivit, cumque habitatio anguſtior eſſet, debuit etiam hyemali tempore in culina frigidiſſima noctu jacere.

Frigus hyemale ſic ſuſtinuit fere per novem annos absque incommodo: anno autem 1768. circa mediam quadrageſimam artus inferiores intumuerunt œdematoſi, & prima Aprilis corporis truncus, artus ſuperiores & totum caput pariter tumidiſſima evaſerunt, ut vix amplius oculos aperire poſſet.

Tertia Aprilis ad Religioſas ſanctæ Eliſabethæ miſſa, ibi per ſeptem hebdomadas jacuit: varia ſumpſit medicamenta absque levamine, immo hydropi intercuti incepit ſe adjungere aſcites.

Inde Badam petiit, ubi per quindecim dies Balneis uſa, multum increvit anaſarca, & abdomen aquis diſtentum in valde magnam molem elatum eſt: menſtrua, quæ huc usque regularia fuerant, emanſerunt; periit appetitus; & ægra valde debilitata eſt.

Do-

Domum curru revecta variis adhuc uſa eſt remediis, quæ omnia irrita fuere, manſit tamen domi usque ad trigeſimam Auguſti qua ad noſtrum Noſocomium delata eſt.

Abdomen erat aquis plenum, tenſum, in valde magnam molem elatum, & totus corporis habitus tumidiſſimus; reſpiratio brevis, laborioſa, anxia, decubitus impoſſibilis, alvus tarda, urina pauciſſima, tantum guttatim miſſa, bilioſa: appetitus nullus; ſitis multa.

Sumpſit per triduum Oxymell. colchici unc. II. quotidie absque effectu: data ſunt dein unc. III. ejusdem medicamenti per diem: verum præter imminutionem ſitis nullam mutationem attulerunt, & metu ſuffocationis increſſente paracentheſis inſtituta eſt octava Septembris, qua ad minimum 40. libræ aquæ ſat puræ eductæ ſunt cum magno reſpirationis levamine.

Perrexit ægra eadem Oxymellis colchici Doſi uti: alvus liberior fuit, appetitus utcumque incepit vigere, & decubitus fuit multo facilior: urina tamen valde pauca excreta eſt, & 23. Septembris debuit iterum paracentheſis inſtitui, qua copia aquæ, fere æque magna ac prima vice educta eſt.

Colchicum miſſum fecimus & ſquillam varia forma ægræ dedimus, inde autem Nauſeæ, vomitus, anxietates ortæ ſunt, neque inde urinæ excretio aucta eſt; ita ut poſt paucos dies ad alia devenire debuerimus. Dedimus ipſi etiam vinum N. 5. Verum & hoc nihil immutavit, & brevi iterum ita increvit aſcites, ut elapſis a ſecunda paracentheſi ſedecim diebus denuo inſtitui debuerit. Poſt hanc alia, quæ & viribus ſolventibus, aperitivis & diureticis multum commendantur, adhibui medicamenta: verum poſt viginti dies aſcites æque magnus erat, ac dum ad

nos venit; Anaſarca idem, & reliqua Symptomata increverant ita ut denuo cannula aquæ educi debuerint.

Sic ante finem Novembris anni 1768. non obſtante uſu optimorum medicamentorum ab Authoribus contra hydropem commendatorum ſexies paracentheſis inſtitui debuit, aquis ſat claris manentibus.

Ægræ tunc dedi Oxymell. colchici unc. II. extract. cicutæ dr. II. M. ut quotidie abſumat: diureſis paulo copioſior facta eſt: artus ſuperiores, caput, & ſuperior trunci corporis pars ſenſim parum detumuerunt: elapſis tamen quatuor ſeptimanis aſcites denuo ita increverat ut reſpiratio valde anxia eſſet, & valde difficilis decubitus, quare paracentheſis de novo inſtituta eſt.

Idem medicamentum continuavit ſumere, ægra: appetitus utcumque bonus evaſit; & 27. dies præterierunt antequam co-

geremur paracentheſin octava vice inſtituere.

Continuato ejusdem medicamenti uſu urinæ excretio ad tres quatuorve libras Nychtemeri ſpatio facta eſt. Truncus ſuperior, artus ſuperiores & facies penitus detumuere, ſicque manſere ultra quinque hebdomadas & aſcites lente renatus eſt Sub finem tamen Februarii toto corpore denuo incepit intumeſcere, & abdomen in tantam molem increvit, ut ægra denuo in periculum ſuffocationis devenerit, unde ſeptima Martii nona vice aquæ cannula ex abdomine evacuatæ fuerunt æque copioſæ & minus puræ quam ante.

Octo poſt hanc paracentheſin diebus elapſis abdomen denuo aquis incepit diſtendi: ſed 18. Martii diureſis incepit fieri valde copioſa, & intra quinque dies

totus

totus corporis habitus integre detumuit, & aſcites penitus diſparuit.

Continuavit tamen ægra usque ad medium Maji eandem prædictorum medicamentorum doſin ſumere: dein quotidie limat. Mart. non Rubigin. gr. x. cum conſerv. naſt. aquat. & Oxymell. colchici aa. unc. I. abſumpſit usque ad finem Maji, qua cum optime haberet, & omnes functiones naturales eſſent, facies coloris ſaniſſimi ab omni medicamento abſtinuit.

Septima Junii anni 1769. ſana & robuſta ſervitium inivit, in quo per triennium ſana vixit: hoc anno autem poſt febrim putridam exantlatam denuo hydropica facta eſt, & nunc in noſtro Noſocomio curatur.

CASUS QUADRAGESIMUS.

Puella 26. annorum initio Auguſti anni 1769. incidit in febrim acutam, putridam, quæ per tres ſeptimanas duravit, & prout retulit, absque evacuationibus criticis, circa 21. morbi diem ceſſavit; ægra ſtatim incepit artubus inferioribus tumere, & brevi totum corporis habitum anaſarca occupavit, & abdomen incepit protuberare.

Variis incaſſum adhibitis medicamentis undecima Octobris ejusdem anni ad noſtrum Noſocomium delata eſt.

Valde tumebat totum corpus, abdomen aquis in ingentem molem diſtentum: ægra erat valde debilis, anxia, coloris viridis, cæruleo præcipue in facie & artuum extremitatibus mixti; alvus erat tarda, dura, variegata; urina pauciſſima ſaturate biliosa.

Dedi illi Oxymell. colchici unc. II. per

per diem & congruis cibis ac pauco vino conatus ſum vires ſuſtinere, erigere.

Octo primis diebus urina ad binas, tresve libras excernebatur. Minus ſaturata; & multa ſputa glutinoſa varii coloris expectoravit: tumor intercus & abdominis videbatur molliri, reſpiratio facilior fieri.

Verum hæc non continuaverunt: uterque hydrops ſenſim magis increvit, & ſub finem Octobris imminente ſuffocationis periculo, paracentheſis debuit inſtitui, qua magna copia aquæ ſet claræ educta eſt, eductis aquis epigaſtrium & hypochondrium dextrum manſere tumida, dura.

Sumpſit tunc ægra extracti cicutæ dr. I. & Oxymell. colchici unc. II. per diem: urinæ autem æque paucæ ac ante fluxere, & ita cito aquæ renatæ ſunt, ut elapſis 15. diebus cannula denuo debuerint educi. Epigaſtrium & hypochondrium dextrum erant minus tumida, minus dura.

Ea-

Eadem medicamenta perrexit ſumere; alvus libera, mollis, coloris boni, quotidie bis, ter ſeceſſit: ſed manſit parca urinæ excretio & aſcites brevi in priorem molem denuo increvit, quare initio Decembris tertia vice paracentheſis inſtitui debuit: aquæ erant limpidæ, Epigaſtrium & hypochondrium erant mollia, collapſa & anaſarca minutus: color faciei & artuum melior.

Continuato dictorum medicamentorum uſu, aſcites primis ab operatione diebus videbatur quidem renaſci, ſed brevi viæ urinariæ reſeratæ ſunt; facta eſt magna urinæ excretio, & intra paucos dies omnis hydrops diſparuit: ſomnus & appetitus evaſere optimi, reſpiratio libera, & ægra bonam partem diei incepit extra lectum tranſigere.

Uſa eſt eadem cicutæ & colchici doſi usque ad finem Januarii 1770. dein per

16. dies Martem ſumpſit, & declinante Februario ſana & robuſta dimiſſa eſt. Sub finem anni inviſit Noſocomium gratiarum actiones repetitura, optime valens.

COROLLARIA.

Colchicum tutum & lene medicamentum eſt quod doſi morbo adaptata exhibitum nemini nocet, plurimis prodeſt.

In aſciticis temparamento ſtrictiori præditis citius & minori doſi operatur, quam in aliis, quibus laxior corporis compages.

Vis ſolvens colchici virtuti diureticæ fere æquiparanda eſt: abdominalium enim viſcerum obſtructiones potenter reſerat; tumores ſolvit; pulmones a glutine tenaci aliis medicamentis non obediente ſæpius promota expectoratione, quandoque modo vix ſenſibili cito liberat.

Boni ominis ſunt hydropicis incipientibus colchico uti, urinæ fuſceſcentes

vel

vel fuſcæ cum enæoremate ſuſco vel etiam nigro, craſſo, copioſo brevi in colorem dilutiorem mutatæ & præcipue obſervantur, in iis qui hydrope jam provecto & aliis medicamentis rebelli laborant. Bonæ etiam primis curæ diebus, quæ ſedimentum deponunt mucoſum, leve, mixtum, granulis varie coloratis, fundum vaſis petentibus. An denotant tales urinæ vaſa uropoetica reſerari, ſoluta materia craſſa, tenaci qua infarcta erant, & quæ quandoque hydropis cauſa primaria eſt?

In Hydrope alvum habere liberam ſalutare: frequens & copioſa alvus quandoque prodeſt anaſarca laborantibus, ſi ſint robuſti: aſciticis vero vires ad curationem neceſſarias adimit, & raro quemdam vidi hac via curatum: hinc ſi data majori Oxymellis colchici doſi, corpore jam per medicamenta antea aſſumpta vel in-

inteſtinorum nimiam irritabilitatem ad alvi dejectiones propendente, alvi fluxus nimius oriatur, intra debitos limites coercendus eſt: in quo caſu opium demulcentibus mixtum apprime votis ſatisfacit: tollit tormina, ſi adſunt; moderatur alvum & ſæpe dein ſequuntur copioſæ urinæ excretiones, quas non raro comitatur ſalubris ſudor.

Subinde ſudore per totum corpus erumpente æquali copioſo ſæpius repetente, cura hydropis etiam aſcitis maxima parte perficitur: quandoque etiam ſub uſu colchici nulla facta notabili evacuatione tumor hydropicus collabitur.

Doſis Oxymellis colchici non poteſt, nec quantum credo poterit unquam determinari: pendet enim a variis temperamentis, a varia cauſarum hydropis magnitudine & pertinacia, immo videtur varia aeris temperies multum contribuere

ad

ad majorem vel minorem diureticorum actionem. Atque non improbabile videtur varium ſolum in quo creſcit colchicum multum contribuere poſſe ad ipſius majorem vel minorem efficaciam.

Bulbus colchici, ut efficax ſit medicamentum, recens eſſe debet & ſucculentus; qui enim effœtus eſt & ſubfarinoſus, nullam habet virtutem, nec ullam acrimoniam, & poteſt impune comedi magna doſi; ubi e contrario parva ſucculenti & recentis Bulbi portio & hominum & Brutorum ſanitatem turbat, lædit, & ſæpe mortem adferre poteſt.

Prudens Medicus circa doſin hujus medicamenti peccare non poteſt: licet enim efficaciſſimum ſit, eſt admodum lene, præterea ſemper a minori doſi incipiendum eſt, quæ ſi non ſufficiat, ſenſim augenda eſt, niſi peculiaris ægri Idioſyncraſia, quam huc uſque non vidi, medica-

men-

mentum reſpuat. Dedi deſperatæ hydropicæ unc. IV. per diem & illam curavi.

Colchicum eſt ex omnibus, quæ nota ſunt, antihydropicis efficaciſſimum, corpus minime turbans, ſecure etiam exhibendum præſente febri, cui medetur: dantur tamen aliquando hydropes colchico non curandi, aliis medicamentis cedentes. Sic vidi Perilluſtrem ac Magnificum Archiatrum *Störk* mixtura ex vino Auſtriaco & lapidibus cancrorum in noſtro Noſocomio curaſſe hydropicum, cui nulla alia medicamenta profuerant, & ego anno elapſo eadem mixtura virum ex orci faucibus eripui, quem ſalibus, millepedibus, ſquilla, colchico & aliis medicamentis fruſtra tentaveram curare.

Quandoque præter colchicum alia medicamenta v. g. leviter ſtimulantia, roborantia &c. nimis languidæ corporis actiones &c. exigunt: plerumque tamen

 ſolo

ſolo colchico curationes ad finem perducuntur, & talia tantum ad curæ confirmationem adhibentur.

CAPUT SECUNDUM
DE
ACONITO ET HYOSCYAMO.

CASUS PRIMUS.

Triginta quinque annorum fœmina, cui menſtrua irregularia jam a pluribus annis fluebant, a tribus annis vagis artuum doloribus ſine febre laborans, & jam a quatuor menſibus vehementiſſima arthritidis ſymptomata patiens, artubus præ dolore vix mobilibus 26. Auguſti 1764. ad noſtrum Noſocomium delata eſt.

Valde emaciata erat; tuſſi frequenti inani vexabatur; epigaſtrium & hypochon-

dria

dria tenſa erant, ab attactu dolentia, ingentem in humero ſiniſtro patiebatur dolorem, lancinantem, urentem, totum brachium in conſenſum trahentem: brachium dextrum eodem modo, ſed lenius afficiebatur; ſimiles dolores lumborum vertebras & os ſacrum adorientes, per medium diem ſubinde remittebant: malleolus externus pedis dextri valde tumidus, lividus, duriſſimus, genu ejusdem lateris interna ſui parte magno tali tumore affectum, immobile; media cruris ſiniſtri tibia in duram exoſtoſin cute livida tectam duos pollices longam, ultra pollicem latam multum elevatam excreverat: hi tumores ægræ magnos dolores cauſabant. Appetitus nullus; ſitis pauca; alvus tarda; cutis ſicca; ſomnus præ doloribus paucus; pulſus mollis, debilis, apyretos.

Solventia, leniter purgantia per 14. dies

ipſi dedimus: inde tenſio & dolor hypochondriorum & epigaſtrii diſparuerunt.

Poſt hac dedimus illi extracti aconiti gr. 1. per diem cum ſaccharo & decoctum emolliens.

Diebus ab uſu horum medicamentorum decem elapſis, dolores valde remiſerant; tuſſis ceſſaverat, & omnia in melius mutabantur: in tumoribus autem nulla adhuc alia mutatio ſenſibilis fiebat.

12. Septembris malleolus & genu multum mollita, collapſa; crus movere, immo illi inſiſtere, & cum dolore incedere poterat, tumor quoque tibiæ cruris ſiniſtri minor, minus lividus videbatur.

Iisdem medicamentis ad ſeptimam Octobris continuavit uti, & nona ejusdem reſolutis omnibus tumoribus, ſana diſceſſit.

CASUS SECUNDUS.

Fœmina triginta aliquot annorum ſanguinei temperamenti, menſtruis ſat regularibus ſemper gaviſa, vix unquam ægrota ſub finem Aprilis anni 1764. arthritide valida corripitur; adhibentur per totum menſem Majum varia medicamenta, non omiſſa initio venæ ſectione: nihil inde levaminis habet; immo omnia in pejus ruunt. Prima Junii ad noſtrum Noſocomium defertur.

Omnes articuli valde dolebant; utriusque cruris tibia tumore ſat magno oſſeœ duritiei, verſus inferiorem ſui partem occupabatur; omnes malleoli duriſſimi, valde tumidi erant: hi tumores ægræ tantos dolores lancinantes dilacerantesque cauſabant, ut dies noctesque inquietiſſima tranſigeret, & artus inferiores nullo modo movere poſſet.

Præmiſſo purgante datum eſt ægræ extracti aconiti gr. I. per diem cum ſaccharo & emulſa paregorica.

Hac doſi per decem dies continuata, dolorum aliquod levamen percepit ægra: reliqua autem immutata permanebant: quare medicamenti gr. I. ß. per diem ipſi datum eſt.

17. Julii ſenſus formicationis in omnibus artubus ac præcipue in cruribus aderat; dolores erant minuti; tumorum moles paulo minor, & ægra pacate incepit dormire.

Initio Auguſti tumoribus multum collapſis, reſiduo licet duro manente, & doloribus fere integre ablatis, ſola ex lecto incepit ſurgere & ſuſtentata baculo incedere.

Hac methodo continuata, duodecima Septembris fœmina ſaniſſima ad ſuos redivit.

CASUS TERTIUS.

Fœmina 50. annorum jam ultra annum menſtrua evacuatione privata, robuſta, ſanguinei temperamenti declinante Februario anni 1765. Arthitride valida corripitur; domi lecto affixa venæ ſectionem & alia medicamenta ſine effectu adhibet ad decimam Martii uſque, qua ad noſtrum Noſocomium delata eſt.

Pulſus erat plenus, durus, febrilis: ingentes patiebatur articulorum dolores; ſitis erat multa; urina valde rubra cum enæoremate copioſo innatante; reliquæ functiones ſat bonæ.

Venæ ſectione, medicamentis emollientibus, aperientibus, nitroſis, ſero lactis uſque ad decimam Aprilis adhibitis febris fugata eſt; dolores autem aucti ſunt; articulos omnes duri, rubentes, valde dolorifici tumores occuparunt, & ægra neque artus, neque artuum digitos

ullo modo præ doloribus movere poterat.

Datum eſt illi Extracti Aconiti gr. I. per diem tripartita doſi, & pro potu ordinario, Decocto hordei, Pradic. Bardanæ, Acetoſæ cum Oxymelle ſimplici continuavit uti.

Elapſis quinque diebus, mirum quantum levamen habuerit! articulorum dolores & tumores ita minuti erant, ut ægra noctu optime dormire, ex lecto interdiu ſurgere & per cubiculum lente incedere poſſet.

Uſa eſt Aconito ad tertiam Maji uſque, & ſeptima ejusdem ſaniſſima diſceſſit.

CASUS QUARTUS.

Puella 25. annorum nona Decembris 1765. meæ curæ ſe commiſit.

Ante duos annos Cephalalgia laborans emplaſtro quodam capiti applicato validis

con-

convulſionibus correpta eſt, quæ per quatuor dies vix intermiſerunt, ægra ſui omnino neſcia, loquela & motu brachii ac cruris dextri privata.

Ab eo tempore lecto affixa manſit hemiplectica, loquela fere orba: convulſiones modo per plures dies illam invadebant quotidie; modo uno, binis, raro tribus diebus intermittebant, illam acerbius invaſuræ; menſtrua, quæ regulariter ſemper habuerat, emanſere.

Per biennium ſucceſſive quinque Medici ſunt accerſiti, quorum tres ipſi medicinam ſine ullo effectu fecerunt; alii commiſerantes ægram ſuo fato reliquerunt. Advocati dein ſunt Chyrurgi, balneatores, aniculæ, qui omnes illam curando Æthyopem lavarunt.

Initio Septembris 1765. ter quaterve in die incepit valide convelli, & ab illo

tempore nullus dies a convulſionibus pluries repetitis liber fuit.

Uno vel duobus minutis primis ante paroxyſmum præcedebant interna quædam abdominis agitatio, concuſſus; ſuccedebat ſtatim pectoris ſiccitas, concuſſus, qui brevi collum occupabat, & tunc ægra ſui neſcia convellebatur.

Dum prima indicia paroxyſmi advertebat, adſtantibus manu ſiniſtra ſignum dabat, ut cochleare in os intruderent, ne lingua, quam ſæpe acriter momorderat, læderetur: ſtrictiſſime enim dentes adinvicem allidebantur, & ſic jam tres molares dentes & ſex alios diffregerat.

Tempore paroxyſmi brachium paralyticum curvabatur & manu pectus valde percutiebat: pes ejusdem lateris retrorſum ad nates ducebatur & hinc inde valde agitabatur.

In-

Ingruente primo paroxyſmi ſigno aphoña fiebat, & extra paroxyſmum difficillime intelligenda balburiebat; oculus dexter lumen ferre non poterat: totum dextrum capitis hemiſphærium doloribus lancinantibus, pungentibus extra paroxyſmum afficiebatur; appetitus extra paroxyſmum utcumque bonus; alvi & urinæ excretio debite procedebat, cutis ut plurimum ſicca, ſitis pauca; reſpiratio bona; pulſus mollis, mire inæqualis, apyretos; ſomnus paucus: corpus tamen non emaciatum, colore ſano præditum.

Per decem ſeptimanas in & externe omnia applicui quæ profutura credebam: veſicantia, fomenta, cataplasmata, medicamenta ſolventia, evacuantia, Emmedagoga, caſtoreum, moſchum, paregorica, folia aurantiorum: verum nihil effeci: a cortice Peruviano & aliis roborantibus omnia exacerbabantur.

Cir-

Circa medium Februarii de cura deſperans Extracti Aconiti gr. I. cum ſaccharo tripartita doſi per diem dedi, cui Decoct. rad. Salab, vel Emuls. adjungebatur.

Paucis diebus elapſis paroxyſmi breviores, minus vehementes fuere, ſicque ſenſim ita remiſerunt, ut 12ma Martii penitus emanſerint, & ab eo tempore nullum eorum ſignum amplius adfuerit. Potuit ægra e lecto ſurgere, crure & brachio uti; multo liberius & intelligentius loqui.

Decima ſexta Martii prodiere menſtrua, quæ per quatuor quinque dies copioſa fluxerunt, ægræ rebus continuo in melius mutatis.

Perrexit eadem Extracti Aconiti doſi uti: quotidie plures horas extra lectum tranſigens; per cubiculum deambulans, oculo dextro jam lucem facile ferente.

Duo-

Duodecima Aprilis cum ſana eſſet, medicinæ valedixit, & debito tempore denuo menſtrua erupere.

Sic exigua Extracti Aconiti doſi diriſſimus morbus, cujus cura a pluribus peritis medicis fruſtra fuerat tentata, demum perfecte ſublatus eſt.

CASUS QUINTUS.

Vir 60. annorum ſub finem Martii 1766. vehementi ira excandeſcit: invadunt illum ſubito validiſſimi dolores a ſcapula ſiniſtra ſecundum ſpinam dorſi ad os ſacrum deſcendentes, quibus eadem adhuc die totum brachium & crus ſiniſtrum ita affecta ſunt, ut omnis motus in illis perierit.

18. Aprilis multis incaſſum adhibitis remediis ad nos defertur.

Præter jam deſcripta mala, tuſſi valida,

qua

qua ejiciebatur gluten valde tenax, afficiebatur; reſpiratio erat laborioſa, anxia.

Indicatis in tali caſu medicamentis ad 26. Aprilis uſus eſt, quibus & tuſſis lenita & reſpiratio liberior reddita, manente eadem dolorum intenſitate & artuum immobilitate; ut neque ſe erigere, neque ſolus comedere poſſet.

Dedi illi extracti aconiti gr. 1. per diem cum ſaccharo: inde citum levamen habuit, & prima Maji brachium, licet cum dolore, jam aliquantulum movere poterat.

Sexta Maji aliquis motus quoque in crus rediverat, & dolores ubique ſenſim leniores fiebant; æger ſat diu in lecto ſedens manere poterat. Somnus antea valde inquietus, nunc pacatus ad 4. 5. horas noctu protrahebatur, & interdiu etiam ſubinde dormiebat; appetitus erat bonus, ſitis nulla, & naturales excretiones bene procedebant.

Om-

Omnia poſt hac ſenſim in melius mutata ſunt. Initio Junii omnes dolores evanuerant: ſenex fere integrum diem extra lectum tranſigebat, libero omnium artuum uſu gaudens.

Continuavit eandem extracti aconiti doſin ſumere usque ad 14. Junii & 17. ejusdem ſanus & robuſtus ex Noſocomio diſceſſit.

CASUS SEXTUS.

Operarius 65. annos natus 4. Junii 1767. ad nos delatus eſt.

Elapſus erat annus, ex quo grave quod geſtabat, onus, dum illud deponere vellet, in pedem ipſius ſiniſtrum ceciderat, & tres pedis digitos vulneraverat.

Hæc vulnera emplaſtro quodam applicato brevi coaluerunt, revertentibus frequenter acutiſſimis doloribus, a digitis pedis ſecundum externam cruris & femoris

par-

partem ad os ſacrum usque protractis, hujus artus uſum valde difficilem reddentibus: quare pauperculus ſenex neceſſaria ſibi laborando ſuppeditare impotens, mendicare coactus eſt.

Initio Junii a cuſtodiis captus eſt, in locum ubi aſſervantur pauperes deducendus: inde valde terrefactus omnium artuum motu privatus eſt, antiquis doloribus illum diu noctuque cruciare continuantibus. Tuſſis frequens inanis erat; pulſus autem, reſpiratio & functiones naturales ſat bonæ.

Extracti aconiti gr. I. per diem ſtatim incepit ſumere & ſimul decocto emollienti uſus eſt.

Duodecima Junii jam ſolus ex lecto ſurrexit, & baculo adjutus utcumque incedere potuit.

Perrexit iisdem uti usque ad initium Julii, & ſeptima ejusdem perfecte ſanus dimiſſus eſt.

Caſus

CASUS SEPTIMUS.

Sutor 21. annorum circa feſta natalitia anni 1766. ſubito validis lumborum doloribus correptus eſt, nec potuit amplius laborare: dolores ſubinde in vertebris lumborum orti & in os ſacrum propagati ita intendebantur, ut per plura minuta antrorſum incurvatus nullo modo ſe movere poſſet.

Delatus eſt ad noſtrum Noſocomium 28va Maji 1767. poſtquam jam multa ipſi applicata fuerant remedia.

Inveni Epigaſtrium & Hypochondrium ſiniſtrum valde elata, dolentia; alvus jam a longo tempore valde tarda; dolores ab oſſe ſacro ad vertebras dorſales uſque tanti erant, ut æger ſe movere non poſſet.

Medicamentis leniter purgantibus ad ſeptimam Junii uſque absque levamine uſus eſt: dein Taraxaci, graminis Radicum ſa-

turatiſſimi Decocti, cui dr. 11. ſalis Polychr. &c. additæ erant, quotidie lib. 1. ſumpſit.

Sub hujus uſu Hypochondrium & Epigaſtrium collapſa, mollita ſunt, & in his dolores ceſſaverunt: ſurentes autem evaſerunt in vertebris lumborum & oſſe ſacro.

Decima quinta Junii Extracti Aconiti gr. 1. ipſi per diem dedi & Decoctum radicis Salab.

Senſim ita remiſere dolores, ut 12ma jam ſolus ſe erigere & in lecto ſedere potuerit.

25ta E lecto ſurrexit, & ſat facile incedere potuit; appetitus in initio deletus nunc magnus erat: reliquæ functiones bonæ.

Extracto Aconiti uſus eſt ad tertiam Julii, & ſeptima ejusdem exivit perfecte ſanus.

Plu-

Plura de hoc medicamento ſcribere ſupervacuum duco; cum propria experientia me docuerit, omnes, qui illo utuntur, in morbis, in quibus illud commendavit magnificus *Störk*, ſummam in his morbis curandis felicitatem experiri debere.

Licet in nunc relatis caſibus tantum ad granum unum exhibibuerim, in magis rebellibus morbis ad gr. II. III. IV. exhiberi poteſt.

Prodeſt in omnibus morbis, ubi viſcida lympha obſtructiones cauſat: ſic frater meus in hac celeberrima Univerſitate Anatomiæ Profeſſor pertinaciſſimas febres quartanas, omnibus medicamentis & ipſi cortici rebelles hoc medicamento ruri curavit.

Hyoſcyami virtutes a magnifico Archiatrorum comite Antonio *Störk* in nervo-

rum affectibus laudatas frequenter in ægris confirmatas vidi.

Ut tamen brevius ſim, tantum unum caſum notatu digniſſimum referam.

Fœmina 52. annos nata prima Junii Anni 1770. ad noſtrum Noſocomium ex domo caſtigatoria defertur.

Illuc ob debita ab aliquo tempore deducta in magnum mœrorem lapſa, ſemel, bis, quandoque ter per diem valde convellebatur; noctu ex lecto ſurgebat ſomnambula per mediam horam & ultra, dein in lectum ſola ſe iterum componebat, hocque in una nocte ſæpius: ſat plenus, fortis, apyretos pulſus erat; reſpiratio naturalis, appetitus multus; ſitis frequens; alvus tarda; urina ſana; habitus corporis ſat toroſus, coloris naturalis; quædam in Episgaſtrio & Hypochondrio dextro obſervabatur tenſio; vires ſat magnæ.

Sta-

Statim vena ipſi ſecta fuit, unde ſanguis ſat bonus eductus: dein variis ſolventibus, purgantibus, nervinis, antihyſtericis &c. in caſſum tentavimus uſque ad initium Februarii anni 1771. ægræ levamen adferre: omnia Symptomata immutata permanſerunt: immo Epigaſtrium & hypochondrium dextrum multo tumidiora, dura, ab attactu dolentia evaſerunt: ægra multum emaciata & debilitata fuit.

Poſt optima diu ſecundum indicationem absque bono effectu diligenter adhibita medicamenta, vix ſpes curationis ſupereſſe videbatur: nihilominus tamen Extracti Hyoſcyami gr. XII. per diem ægræ 9na Februarii 1771. dare incepi.

Hæc doſis uſque ad 14tam continuata nullam mutationem adferebat: quare ejusdem medicamenti ſcr. I. per diem dabatur.

20ma Februarii convulſiones de vehementia & duratione ſua multum amiſerant; jam binas noctes tranquille dormiverat; Epigaſtrium & Hypochondrium molliora; alvus ſolito liberior, & reliquæ functiones ſat bonæ.

Data ſunt ipſi medicamenti gr. XXIV. per diem & 26ta dr. ß.

Convulſiones ſenſim rariores factæ ſunt, & circa finem Martii tantum omni ſecundo, tertiove die illam invadebant; lenes erant, & vix per tres quadrantes horæ durabant, quibus finitis ægra ſibi præſens erat, cum antea poſt paroxyſmum ultra horam quaſi maniaca eſſet: raro amplius noctambulam agebat; Epigaſtrium & Hypochondrium fere naturalia; bis, ter, ſubinde quater in die alvum pultaceam, mollem, varii coloris toto menſe Martio depoſuit, & reliquæ functiones naturaliter peractæ: vires augentur; carnes

nes corpori ſenſim renaſcuntur: continuat eadem medicamenti doſi uti.

Uſque ad medium Aprilem aliquoties adhuc adfuit paroxyſmus convulſivus & noctu inſcia deambulavit: poſtea autem nihil amplius de priori morbo apparuit.

Initio Maji cum Epigaſtrium & Hypochondrium nihil amplius morboſi præ ſe ferrent, & alvus liberalior eſſe continuaret, tantum dedi ægræ ejusdem medicamenti gr. XII. per diem: ut ſiquæ adhuc laterent viſcerum obſtructiones, ſenſim integre tollerentur.

Ægram in Noſocomio ſervavi uſque ad 20mam Junii: partim ut effluxu hujus temporis ſpatii ſecurus fierem de perfecta curatione: partim etiam ut vires & carnes decurſu longi morbi perditas magis recuperaret.

Miſſum tamen fecimus ſub finem Maji medicamenti uſum, & 20ma Junii ſanam,

robuſtam & toroſam fœminam ex Noſocomio dimiſimus, pulcherrimum teſtimonium magnarum Extracti Hyoſcyami virtutum nobis relinquentem.

CAPUT TERTIUM
DE POLYGALÆ AMARÆ RADICIS CONTRA SUPPURATIONEM PULMONUM ET PHTYSIN PULMONALEM USU.

CASUS PRIMUS.

Delata fuit ad noſtrum Noſocomium 12ma Auguſti anni 1760. fœmina 60. annos nata a ſesqui anno ſputa purulenta habens, quæ, dum ad noſtrum Noſocomium deferebatur, frequenti tuſſi ejiciebantur copioſa, flaveſcentia, tenuia,

&

& jam a tribus menſibus aſcite laborabat. per totum menſem Auguſtum lenia medicamenta expectorantia ſimul & diuretica cum aliqua aſcitis imminutione ſumpſit: continuabant autem ſputa ejusdem notæ copioſiſſima prodire, & pulſus omni veſpere febrilis ſiebat, & noctes inquietæ erant.

Prævidebam, etiamſi bona fortuna ab hydrope curaretur ægra, illam tamen cum tanta pulmonum ſuppuratione non diu ſupervicturam: hinc ſtatui Polygalam in illa experiri, præcipue cum inde apud plures urinam majori copia excerni vidiſſem.

Prima ergo Septembris incepit Decocto N. 9. uti, & veſpere ad ſomnum conciliandum Syr. Diacod. unc. 1. ſumpſit: appetitus erat tunc paucus, & ægra adeo debilis; ut nec extra lectum ſedere poſſet.

Quarta Septembris ſputa ejusdem quidem coloris erant; verum multo minus tenuia; tuſſis facilior; noctes magis tranquillæ; urinæ rubellæ cum nubecula innatante, ſat copioſæ excernebantur; alvus naturalis & appetitus melior.

Undecima Septembris ſputa, minori copia reddita, fere alba erant, optimæ conſiſtentiæ; tuſſis erat facilis & minus frequens; reſpiratio multo liberior; inſurgebant vires, & moles abdominis non augebatur.

Decima ſexta Septembris appetitus ſenſim ſub uſu Poligalæ renatus, ita auctus erat, ut de fame conquereretur: quare majorem ipſi ciborum eupeptorum copiam conceſſimus.

Contnuavit eandem medicamenti doſin ſumere uſque ad vigeſimam Septembris, qua ſputa ſenſim minuta fere integre eman-

ſerant: tuſſis autem erat validior frequentior, ægram fatigans.

Miſſum fecimus Poligalæ decoctum, & illius loco dupla doſi Decocti radicis Salab uſa eſt: quod exhibito ſimul veſpere leni paregorico tuſſim brevi lenivit, expectorationem facilem reddidit; ſputis tamen vix quartam partem eorum, quæ expectorabantur dum ad nos venit, æquantibus.

Vigeſima ſexta Septembris denuo incepit Decocto Poligalæ uti, & Syrupo Althææ pro linctu.

Rara poſt hæc fuit tuſſis & facilis, ſputa pauca facile prodierunt, & omnia ita ſenſim in melius mutata ſunt, ut duodecima Octobris & ſputa & tuſſis omnino diſparuiſſent, relicta reſpiratione libera.

Moles abdominis ſub uſu Polygalæ non fuit aucta: verum quia inde integra aquarum evacuatio ſperari poſſe non vide-

debatur, aliis lenibus diureticis hydropem agreſſus ſum, quæ ſub finem Octobris diſparuerat.

Sumpſit dein fœmina per aliquod tempus medicamenta leniter roborantia, & ſub finem Octobris perfecte ſana & robuſta ex Noſocomio dimiſſa eſt.

CASUS SECUNDUS.

Juvenis 24. annorum initio Octobris 1760. ad nos deferebatur: ante ſex ſeptimanas dolore acuto, punctorio lateris dextri & tuſſi frequenti, qua ſputa glutinoſa, difficilia educebat, correptus fuerat; a quindecim diebus veſpere & noctu valde calebat; tuſſis frequentior, vehementior erat, unde lateris dolor multum exacerbabatur; urina ruffa; alvus tarda; ſudores omni nocte copioſi.

Vidit illum mecum, primo die quo in Noſocomio decubuit, magnificus Dominus

nus *Störck*, cui felicem prioris ægræ curam Polygala peractam retuli, & intentionem meam de eadem huic ægro danda communicavi.

Erat æger valde emaciatus, ſputa purulenta, alba, copioſa reddebat, & magnus in pectore ſtertor continuus audiebatur. pulſus erat febrilis; ſitis tamen non magna, & levia alimenta libenter aſſumebat.

Tertia Octobris incepit decoct. N. 9. uti, ac ſimul dabatur ipſi Syr. diacod. Oxymell. ſquill. aa. unc. 1. ß. ut ſubinde parvum cochleare ſumeret,

Urina ſolito copioſior prodiit, ſputa copioſiora reddidit. noctesque fuere tranquilliores.

Octava Octobris narrabat nobis gaudens, dum illum mane inviſebamus, ſe noctem ſine ſudoribus transegiſſe, ac quater noctu urinam ſat copioſam miſiſſe; reſpiratio multo liberior erat, & ſtertor mi-

nutus

nutus; alvum habebat coctam, naturalem.

Binas ſequentes noctes pariter ſine ſudore transegit, & febricula veſpertina lenior erat: nocte tamen decimæ diei Octobris ad undecimam iterum copioſe ſudavit: poſtea autem ſudor rarus fuit, isque non copioſus.

Continuavit æger ſputa minus copioſa vario diei tempore facile ejicere usque ad vigeſimam primam Octobris, qua die tantum matutino tempore moderata quantitate ſputa reddidit: reliquo vero diei tempore fere integre a tuſſi liber fuit; febricula veſpertina caruit; noctu optime dormivit, ac mane denuo ſputa optime cocta per binas circiter horas tuſſi facili minime dolente rejecit.

Continuavit æger eadem medicamenti doſi uti; tuſſis ſenſim & ſputorum excretio

tio ita minuta ſunt, ut initio Novembris vix de illis ſignum ſupereſſet.

Gaudebat Magnificus *Störck* mecum de felici non minus quam celeri hujus ægri cura,

Polygala tamen uſus eſt usque ad medium Novembris; deinde omni medicamento abſtinuit & tantum cibis aptis ægrum aluimus, quibus intra quindecim dies aliqua corpori toroſitas reſtituta eſt, & vires ita increverunt, ut potuerit ex Noſocomio diſcedere.

CASUS TERTIUS.

Delatus fuerat ad noſtrum Noſocomium vir 30. & aliquot annorum initio Octobris anni 1760. cum graviſſima Peripneumonia neglecta, quæ non obſtantibus omnibus artis auxiliis in ſuppurationem magnam abivit: omnia uſitata in his caſibus medicamenta adhibui usque ad vigeſi-

geſimam Octobris, qua cum materies purulenta æque copioſa in pulmonibus generaretur, ſudoribus æger ſæpius diffluerent, & febricula fere continua cum horripilationibus veſpere exacerbata continuaret affici, conſilio habito cum perilluſtri ac magnifico *Störck*, Polygalam illi exhibui, & lac cum hordei decocto: erat enim valde debilitatus & emaciatus.

Primo & ſecundo die quibus hoc medicamento uſus eſt, nullam mutationem advertimus: tertio vero die minor fuit ſputorum copia, & reſpiratio facta eſt laborioſior & noctem habuit inquietam, unde cum vigeſima quarta Octobris permanerent hæc Symptomata, præter Polygalam & lac quater de die ſumpſit Pulv. expector. dr. 1. Hic pulvis conſtabat ſacchari candi albi unc. Kerm. minerat. gr. xv. Stib. di ph. o abl. dr. 1.

Hoc

Hoc modo expectoratio æque copioſa intra 24. horas adfuit ac antea & reſpiratio facilior facta eſt.

Vigeſima ſeptima Octobris cum ſputa admodum copioſa & tenuia ejicerentur ſubflaveſcentia, abſtinuit a Kermes mineralis uſu & decocto N. 9. laudan. liq. ſyd. dr. ß. addita eſt: toto die in eodem fere ſtatu permanſit, & noctem ſat pacatam habuit.

Vigeſima octava mane ſputa eadem erant & æque copioſa ac die præcedenti: tuſſis tamen ægrum minus defatigabat: nulla hucusque in ſudoribus mutatio obſervabatur, nocturni enim erant æque copioſi, & ſubinde quoque per diem erumpebant; permanebant horripilationes & febricula.

Prima Novembris ſputa mane ejecta magis alba, ſpiſſiora & minus copioſa erant; æger noctu bis purgatus fuerat, & minus

ſudaverat: diem ſine horripilationibus transegit, & febricula veſpertina lenis fuit.

Ab hoc tempore omnia ſenſim magis magisque in melius mutata ſunt: perrexit lacte uti & Decocto N. 9. omiſſa tamen, quæ antea addita fuerat laud. liq. Syd. doſi: tuſſis enim erat lenis & ſputa facile prodibant, ac æger ſomno pacato per plures horas noctu, ſubinde quoque etiam diurno tempore reficiebatur.

Nona Novembris ſudores tam nocturni quam diurni fere integre evanuerant; ſputa erant pauca, bona: & reſpiratio libera; tuſſis rara; appetitus autem admodum erat paucus, & de debilitate ventriculi conquerebatur.

Licet omni die alvum coctam, mollem haberet, ſumpſit Rhei elect. dr. I. ut collecta forte in ventriculo materia eliminaretur: pluries inde purgatus eſt, & dato veſpere paregorico noctem tranquillam habuit.

Se-

Sequenti die denuo incepit Poligala uti, minorem autem lactis & Decocti hordei copiam hauriendam accepit.

Senſim redivit appetitus; ſudores & febris emanſerunt, & ſputa tuſſisque ita omni die minuta ſunt, ut decima octava Novembris omnino diſparuiſſent, & reſpiratio liberrima: perrexit tamen adhuc Polygala uti: verum ſub continuato illius uſu vigeſima quinta Novembris de magna ſiccitate & pectoris conſtrictione conqueſtus eſt, quæ per aliquot dies ſumpto Decoct. Rad. Salab. evanuerunt.

Manſit æger in Noſocomio uſque ad medium Decembrem & diſceſſit ſanus.

CASUS QUARTUS.

Fœmina 47. annorum vigeſima ſexta Octobris ad nos venit, narravitque ſe ante ſex menſes magna febre cum ſiti,

tuſſi & pectoris anxietate laboraſſe a quo tempore tuſſi moleſta ſemper affecta erat, ſputa purulenta ſæpe admodum difficilia reddebat, & ſæpe ob nimiam tuſſis vehementiam ad vomitum cogebatur: ajebatque ſe a novem menſibus ſudoribus nocturnis copioſis diffluere: valde emaciata erat; ſputa erant tenuia, & fere continua febricula afficiebatur.

Medicamentis demulcentibus, paregoricis leniter expectorantibus & lacte cum decocto hordei uſa eſt usque ad decimam Novembris, a quibus tuſſis facilior reddita eſt: febricula per diem minus ſenſibilis fuit, veſpertino tempore ſat magna, manebant noctes inquietæ, ſudores nocturni, macies: & vires ſenſim magis collabebantur: unde decima ſeptima Novembris ad decoct. N. 9. deveni: ægra lacte cum decocto hordei continuavit uti; veſpere ad ſomnum faciliorem conciliandum

Maſſæ

Maſſæ Pilul. de Cygnocloff. gr. VI. quotidie ipſi exhibita fuerunt: Diæta fuit ex hordeo, oriza, levibus farinaceis & oleraceis juſculo incoctis.

Hac methodo ſenſim ita mutata eſt, ut initio Decembris appetitus, antea admodum paucus, optimus foret; tuſſis rara; ſputum bonum, paucum, facile prodeuns; noctes ſine paregorico tranquillæ; ſudores nocturni nulli, & vires multo meliores.

Polygala in hac fœmina in initio curæ urinæ ſat magnam copiam pepulit, non tamen omni die æqualem, & alvus vix non omni die ſat bona ſeceſſit.

Circa medium Decembris ægra iisdem continuans uti, ſputa admodum pauca habebat: de pectoris ſiccitate & conſtrictione conquerebatur, & tuſſis erat frequentior, dolorifica.

Abſtinuit tunc Decocto Polygalæ, & uſa eſt decocto rad. Salab. cum Laudano: continuavit lac cum decocto hordei mixtum potare.

Hac methodo omni modo brevi levatum eſt pectus: ſiccitas enim & conſtrictio vigeſima ſecunda Decembris evanuerant: minus frequenter & ſine dolore tuſſiebat, & ſputa paulo copioſiora, quam ante hujus Decocti uſum, facile prodibant.

Dedi ipſi tunc linctum emollientem, & denuo ſumpſit ſolitam decocti Polygalæ doſin: ſic continuavit usque ad decimam tertiam Januarii anno 1761. de die in diem in melius mutabatur, ita ut decima Januarii cum jam per plures dies & ſputa & tuſſis emanſiſſent, Polygalæ uſui ſuperſederimus. Nec ægra alio medicamento indiguit, cum vix in ulla functionum aliquid deeſſe videretur: ſupererat tamen macies & corporis debilitas, licet multo

mi-

minor quam antea: poterat enim ſat diu per cubiculum ambulare.

Appetitu optimo gaudebat: hinc data ipſi decima octava Januarii Rhei electi dr. 1. decima nona ejusdem menſis incepit carnibus tenerioribus veſci.

Hac die adfuit in noſtro Noſocomio doctiſſimus Dominus *Haſenöhrl*, Noſocomii Hiſpanici Phiſicus, cui hanc ægram oſtendi, modumque, quo hanc fœminam & alios ægros curaveram, enarravi: miratus eſt bonum Polygalæ effectum, & brevi poſt illam ſcripto laudavit.

Ægram in Noſocomio retinui uſque ad vigeſimam Februarii, cujus temporis ſpatio bona Diæta ita refecta eſt, ut robuſta, toroſa & ſaniſſima ad ſuos redierit, illam ab hoc tempore ſæpius vidi optime valentem.

Hujus curæ teſtis fuit magnificus *Störk*, qui ægram vidit, dum Polygala incepit

uti, & examinavit antequam ex Noſocomio diſcederet.

CASUS QUINTUS.

Puella 14. annorum vigeſima quinta Januarii anni 1761. ad nos venit. Hæc ante 13. menſes peripneumonia laboraverat, a quo tempore tuſſis reſidua ſemper increverat, qua ſputum purulentum difficile ejiciebatur: ſputis autem ingens puris copia jam a tribus manſibus reddebatur & a tribus ſeptimanis copioſis ſudoribus nocturnis diffluebat ac valde emaciabatur: febricula fere continua aderat, veſpere exacerbata, & tuſſis frequens, fere inanis, noctes admodum turbulentas reddebat.

Uſa eſt Decocto N. 1. uſque ad ſextam Februarii; lac quoque cum Decocto hordei ipſi datum eſt pro potu, & omni veſpere unc. 1. Syrup. Diacodii: verum inde non multum levata eſt.

Sex-

Sexta Februarii incepit quinquies per diem Decoct. N. 9. unc. 1. ſumere. Dicta Diacodii doſis omni veſpere ipſi dabatur: & continuavit lac cum decocto hordei potare.

Senſim reſpiratio liberior facta eſt: tuſſis rarior & lenior evaſit & ſputorum copia ita minuta eſt, ut vix ſextam partem eorum, quæ antea ejiciebat, adæquarent; noctes pacatiores erant, & ſomno reficiebatur; bonum incipiebat habere appetitum; manebant tamen ſudores nocturni & febricula veſpertina.

In methodo medendi nihil mutavimus, & perrexerunt Phtyſeos ſymptomata ſenſim magis magisque minui, ac vigeſima ſexta Februarii incepit ægra urinam copioſiorem mittere & alvum frequentiorem habere, eo cum levamine, ut ſequenti nocte ſudores multo pauciores fuerint,

qui nocte quartæ diei Martii ad quintam ejusdem menſis diem penitus emanſerunt & raro poſtea noctu ſudavit: urina vero omni die ſat copioſa prodiit.

Emanente ſudore nocturno, ſputa adhuc pauca, præcipue matutino tempore facile ejiciebantur: febricula veſpertina ſenſim diſparuit & decima Martii nulla amplius obſervabatur; vires ægræ increſcebant; pectus liberum erat, & tuſſis tam matutino quam reliquo diei tempore fere integre ſilebat.

Decima quarta Martii Polygala abſtinuit, ceſſarant enim ſputa & tuſſis, & tantum ſtuduimus bona diæta vires reficere & corpus emaciatum nutrire. Manſit apud nos usque ad initium Aprilis, quo tempore corpori carnes renaſcebantur, & vires ita auctæ erant, ut potuerit ad parentes redire, apud illos bonis

ali-

alimentis carnes corporis deperditas ſperans ſe citius reſarcituram.

CASUS SEXTUS.

Fœmina 40. annorum ante quatuor annos gravi peripneumonia laboraverat, a qua utcumque curata ſolitos labores denuo perficere potuerat: ab eo autem tempore ſæpius pus modo majori, ſubinde minori quantitate ſputis reddidit, & ab anno ſudores nocturnos ſæpius paſſa eſt, qui jam a ſex hebdomadis, dum Noſocomium ſecunda Februarii anni 1761. intravit omni nocte illam valde debilitabant.

Dum illam curandam ſuſcepi, colorem habebat cachecticum: corpus tamen adhuc aliquam toroſitatem ſervabat; frequenti tuſſi ſputa copioſa ejiciebat tenuia, maxima parte ſubflava; febricula laborabat, quæ omni veſpere exacerbabatur.

Sta-

Statim primo diei incepit decoct. N. 9. uti, & veſpere Syr. diacod. unc. 1. ſumpſit: diœta ſimilibus ægris conveniente uſa eſt.

Per quatuor primos dies quibus hoc medicamentum aſſumpſit, continuavit copioſiſſimis ſudoribus omni nocte diffluere: urinam tamen, ut ajebat, majori copia mittere debebat quam antea: cœterum in reliquis nulla mutatio obſervabatur.

Nocte vero noni diei Februarii ad decimum, & decimi ad undecimum ſudores penitus emanſerunt; ſputorum copia minuta eſt; tuſſis minus frequens fuit; reſpiratio liberior: urina tamen hiſce diebus minus copioſa prodiit: verum alvus copioſa bis nychtemeri ſpatio depoſita fuit: 14. 15. 16. & 17ma hujus menſis die ſolito majorem urinæ copiam miſit, & ſudores continuarunt emanere: tuſſis & reliqua in eodem ſtatu permanſere.

In

In eadem medendi methodo continuavimus toto menſe Februario ad ſeptimam Martii usque, quo toto tempore tantum binis noctibus ſudavit, & febricula veſpertina lenis fuit ac fere integre diſparuit.

Septima Martii ſputa admodum pauca prodierunt: tuſſis quidem non erat frequens: ſed magis anxia erat ægra, & tuſſiendo in variis pectoris partibus dolores conquerebatur: unde Polygala abſtinuit & decocto N. I. uſa eſt

Uſum hujus decocti continuare debuimus usque ad decimam octavam Martii, antequam pectus & reſpiratio libera eſſent, & a doloribus ſub tuſſi excitatis penitus immunis foret.

Sub hujus decocti uſu ſudores nocturnos aliquoties habuit, & ſputa paulo copioſiora prodierunt, ac veſperi dari debebat paregoricum, hoc enim neglecto nox inquieta, inſomnis ſequebatur.

De-

Decima octava Martii denuo incepit Polygalæ decocto uti, quod ſine incommodo tulit: toto menſe Martio excreta fuere naturalia, appetitus, qui ſub uſu decocti N. 1. valde minutus fuerat, brevi optimus evaſit, & libentiſſime cibos ipſi oblatos aſſumpſit.

Initio Aprilis cum ſputa tantum pauca matutino tempore ejiceret, mediam ſolummodo doſin decocti Polygalæ ſumpſit, & cum aliquam in pectore conſtrictionem conquereretur, ſimul uſa eſt decocto radicis ſalab. Sic continuavit per quindecim dies: quo tempore ſputa, tuſſis & conſtrictionis in pectore ſenſus ſenſim integre diſparuerunt: ægra jam initio hujus menſis inceperat præter alia levia alimenta quibus ab initio curæ veſcebatur, teneriores carnes comedere.

Co-

Color cachecticus diſparuit, & brevi vires tantas recuperavit, ut ſub finem Aprilis Noſocomio potuerit ſana egredi.

CASUS SEPTIMUS.

Duodecima Januarii 1762. ad noſtrum Noſocomium delata eſt Vetula 63. annorum a pluribus menſibus valde difficili & anxia reſpiratione & tuſſicula inani affecta. Declinante Decembri anni 1761. Arthritide correpta fuerat quæ initio Februarii ſubito intumeſcente crure dextro diſparuit, manente reſpiratione æque læſa ac ante: erat enim, dum ad nos delata eſt, difficilis, anxia, frequens; tuſſis ſubinde ſat valida, inanis; febricula continua, veſpere aucta; decubitus in latera impoſſibilis; appetitus nullus; ſitis pauca; alvus & urina naturales.

Medicamentis emollientibus, aperientibus,

bus, pectoralibus, leniter diaphoreticis & paregoricis ſtatim incepit uti.

Tumor cruris brevi diſparuit & vigeſima Januarii mane prægreſſa valida tuſſi magnam puris tenuis, flavi copiam incepit ejicere, cujus quantitas veſpere lib. ß ſuperabat: perrexit noctu multum tuſſire & ſimilia ſputa reddere.

Eadem medendi methodus usque ad octavam Februarii continuata eſt. Lac cum appeteret, & reliqua alimenta nauſearet dedimus ipſi quotidie lactis menſur ß. cum anatica decocti hordei & rad. bardanæ, &c. parte.

Octava Februarii cum ſputa æque malæ notæ ac primis diebus & valde copioſa continuarent eſſe, incepit decocto N. 9. uti, & perrexit lac cum hordei decocto haurire & veſpere paregoricum aſſumere.

Tertia die, qua hoc medicamento uſa

eſt,

eſt, inceperunt ſputa ſpiſſiora fieri, minus flava, facilia; tuſſis lenior; alimenta libentius aſſumpſit; ſomno tranquillo & protracto noctu incepit refici; alvus & urina naturales erant.

Continuarunt omnia ſenſim in melius verti, & decima ſeptima Februarii tuſſi & ſputorum copia valde minutis paregorico non amplius indiguit, reſpiratio & pulſus erant naturales; decubitus in omnem partem liber.

Poſt vigeſimam ſextam Februarii vix amplius adfuit tuſſis, & tantum matutino tempore ſputa aliqua optimæ notæ rejiciebantur: ægra incepit ſubinde ex lecto ſurgere.

Quarta Martii & ſputa & tuſſis penitus ceſſarunt & maximam diei partem extra lectum tranſegit.

Poſtea ſola diæta fœminæ vires ita reſtauravit, ut initio Aprilis ſana ad ſuos rediverit.

CASUS OCTAVUS.

Juvenis 19. annorum quarta Maji anni 1763. ad nos venit. Jam a novem menſibus tuſſi afficiebatur frequenti, qua in initio pauca ſputa valde difficile ejiciebat: ajebat autem a decem diebus ſputa copioſa ſat facile, excerni, quæ examinata vere purulenta deprehendebantur: a tribus hebdomadis ſudores nocturnos habebat; omni veſpere febricitabat & multum emaciebatur.

Data ſunt ipſi medicamenta pectoralia & expectorantia, ac ſimul lac cum potu ordinario hauriendum: inde ſputa facilia reddebantur.

Sputis autem & ſudoribus copioſis valde debilitabatur, nec febricula hectica

in-

inde minuebatur: unde decima quinta Maji datum eſt ipſi decoct. N. 9. & continuavit lacte uti.

Hoc modo effectum eſt, ut intra ſex dies reſpiratio facilior fuerit, ſputa pauciora, tuſſis minus frequens, & ſudores omnino emanſerint, febricula quoque hectica minuebatur: in hoc tamen ægro diureſin a Polygala moveri non obſervavi: & alvus manſit naturalis.

Senſim omnia in melius mutata ſunt, & initio Junii tantum pauca ſputa matutino tempore optimæ notæ facili tuſſi reddidit.

Sumpſit tunc tantum mediam decocti Polygalæ doſin & aptis alimentis nutritus eſt.

Hac methodo brevi ceſſaverunt ſputa & tuſſis, & vires bonas tam cito acquiſivit, ut initio Julii potuerit dimitti ſanus.

CASUS NONUS.

Fœmina 40. annos nata vigeſima Maji anni 1763. ad noſtrum Noſocomium delata eſt, trigeſima quinta die poſtquam pleuropneumonia correpta fuiſſet, quæ in ſuppurationem poſt undecimum morbi diem, abivit; 15ta morbi die incepit ſputa purulenta tuſſi ejicere, & paucis diebus elapſis incepit ſudoribus nocturnis diffluere, qui adhucdum continuant.

Pus album bonum ſputis reddit copioſum; reſpiratio eſt brevis, celeris, frequens; febris multa, veſpere exacerbata; appetitus nullus; ſitis ſat magna, tuſſis frequens; urina rubra; alvus laxa, ſemel bis de die ſecedens; habitus corporis emaciati & multum debilitati pallidus; decubitus ſemi erectus.

Per

Per quinque dies emollientia expectorantia ſumpſit, & inde reſpiratio utcumque levata eſt: verum copioſis ſudoribus nocturnis diffluebat ægra, & inceperunt ſputa, quæ copioſiſſima prodibant, tenuiora fieri; quare ad Polygalam confugi.

Vigeſima quinta Maji incepit decocto N. 9. uti, ac ſimul menſuram mediam lactis cum anatica decocti hordei Radic. Bardanæ &c. parte quotidie hauriendam habuit, & ubi tuſſis nimis defatigans erat, Syrupo diacodii leniebatur.

Per octo dies hoc medicamento uſa eſt ſine ſenſibili in melius mutatione, licet urinam ſolito copioſiorem mitteret: tuſſis enim, ſputa, ſudores, febris eadem erant: ſubinde tamen ſomno tranquilliori reficiebatur.

Nocte vero primæ Junii ad ſecundam ejusdem menſis diem multo minus ſudavit, & copioſiorem urinam miſit.

Sudores cito minuti ſunt; minuta eſt febricula veſpertina: ſexta Junii penitus emanſerunt ſudores, & febris admodum lenis evaſit.

Tuſſis erat tunc minus frequens, facilis & ſputa bonæ conſiſtentiæ multo pauciori quantitate reddebantur, appetitus quoque melior erat, & alvus ligata; urina naturalis.

Decima quarta Junii vix tuſſivit; pulſus tota die naturalis permanſit.

Decima quinta tantum pauca ſputa mane ejecit.

Solam tunc mediam doſin decocti N. 9. ſumpſit, & vigeſima quinta Junii penitus ab illo abſtinuit.

Hæc fœmina brevi vires recuperavit, & circa finem Julii ex Noſocomio exivit.

CASUS DECIMUS.

Puella 23. annos nata, laxi temperamenti, cui menſtrua & tempore & copia ſemper fuere irregularia, toto menſe Februario anni 1764. anxia fuit: dolores pectoris urentes fere continuos patiens, frequenti affecta eſt tuſſi, in initio ſicca, dein ſub finem Februarii humida, qua glutinoſa pure mixta cum magna difficultate inceperunt excerni: appetitus toto hoc tempore languidus; ſitis multa, & circa veſperas & de nocte multum calebat, poſt mediam noctem modo plus, modo minus ſudans.

Decima Martii ad nos delata eſt.

Medicamentis aperitivis, emollientibus, paregoricis uſque ad ſeptimam Aprilis uſa eſt, inde reſpiratio vix emendata eſt: ſputa valde copioſa, tenuia, purulenta, flaveſcentia tuſſi valida & frequenti ejiciebat; febris hectica corpus continuabat

depaſci, & omni nocte ſudoribus diffluebat, unde valde debilitabatur, & macies de die in diem magnos progreſſus faciebat.

Septima Aprilis Decoctum Polygalæ ipſi præſcripſi, & lacte cum Decocto hordei, quod jam a 15. diebus ſumebat, continuavit uti, veſpere paregorico.

Decima ſeptima Aprilis noctem absque ſudore transegit; ſputa erant alba, ſpiſſiora æque tamen copioſa ac ante, & tuſſis frequens, ſæpe valde vehemens interdiu ægram valde defatigabat; ſitis tamen erat minor, & febris notabiliter remiſerat; urinæ excretio ab incepto Polygalæ uſu copioſior, quam ante.

Præter Decoctum Polygalæ ægræ Decoctum Salab. cum Laudano præſcripſi, ut ter de die vaſculum ſumeret.

In-

Inde tuſſis ſtatim prima die mitior, minus frequens facta eſt, & ſputa bonæ notæ facile excreta ſunt.

Poſthac ſputa ſenſim minuta ſunt; tuſſis ſenſim rarior evaſit, & 25ta Aprilis omnis febris etiam veſpertinæ expertem ægram inveni.

Præfatis medicamentis uſa eſt uſque ad decimam Maji, qua miſſa illa fecimus, ſputis ceſſantibus, tuſſicula valde rara, reſpiratione liberrima & omnibus functionibus ſat bonis: lactis tamen uſus continuatus eſt.

Decima nona Maji tuſſis videbatur recrudeſcere velle, licet quoad reliqua optime haberet ægra: quare datum eſt illi Decoctum emolliens & Syrupus Diacodii pro linctu.

Hæc continuata ſunt uſque ad 24^{tam} Maji, qua tuſſis integre ceſſaverat: poſtea omni medicamento abſtinuit, & quin-

ta Junii perfecte curata ex Noſocomio exivit.

CASUS UNDECIMUS.

Puella viginti trium annorum, cui menſtrua nunquam debite fluxerant, & initio anni 1763. penitus emanſerant, 24ta Februarii anni 1764. ad nos delata eſt.

Ab anno tuſſi frequenti, ſubinde ſat valida, ut plurimum ſicca, pectoris dolorifica conſtrictione ſub tuſſi aucta vexabatur: ſanguinei temperamenti puella valde emaciata erat, debilis, reſpiratio accelerata, anxia; pulſus omni veſpere febrilis, & ſæpe noctu ſudavit; ſomnus erat ſat protractus, debilitans; appetitus nullus; urina pauca, rubra ſedimen lateritium deponens; ſputa, quæ laborioſa tuſſi ejiciebantur, purulenta erant, pauco glutine tenaci mixta.

Pro

Pro medicamento datum eſt illi Decoctum Rad. Salab. cujus quater de die unc. III. ſumpſit, & infuſum ex herbis pectoralibus aliquoties in die tepide potandum.

His per decem dies continuatis, tuſſis mitior, facilior facta eſt, & ſputa purulenta, copioſa inceperunt excerni; urina naturalis evaſit.

Decima ſeptima Martii cum & pectoris dolorifica conſtrictio ceſſaſſet, reſpiratio ſat bona, facilis eſſet, & ſputa copioſa, purulenta, ſubflava ſat facile excernerentur, ſudores autem nocturni valde copioſi eſſent, & febricula veſpertina ægram continuaret, ut ante, invadere, Decoctum Polygalæ ipſi dedi, & pro linctu Syrupum Diacodii.

Omnia ita ſenſim in melius mutata ſunt, ut trigeſima prima Martii tuſſi multo rariori & faciliori quam ante, vix mediam prio-

priorum ſputorum partem ejiceret; hæcque optimæ notæ erant; reſpiratio libera; febris veſpertina ſolito minor; nocturni ſudores multo pauciores; urinæ tamen copia non videbatur major, quam ante; animus ægræ erectus, alacris erat, & appetitus renaſcebatur.

Sic continuantes ad tertiam Maji uſque omnibus functionibus ſenſim in melius mutatis, ſputa integre ceſſarunt, ſuperſtite modica tuſſi: quare uſui Polygalæ ſuperſedimus, & illius loco ægra Rad. Salab. Decocto uſa eſt, & cum lac non amaret, aliis aptis alimentis ægram debite nutrire conati fuimus.

Vigeſima nona Maji ab omni medicamento abſtinuit ægra, & 12ma Junii ſana ad ſuos rediit.

CASUS DUODECIMUS.

Puellam 32. annos natam prima Octobris anni 1764. in Noſocomium ſuſcepi.

Hæc alias ſemper ſatis ſana menſe Julio poſt validos labores valde calefacto corpori frigidam multam ingeſſerat, ut ingentem, quam patiebatur ſitim ſedaret; eadem die adhuc catharro, ut ajebat, valido correpta eſt, & licet ipſi venæ ſectio ſuaderetur, illam neglexit, ſolo infuſo quodam utens.

Tuſſi ſicca, frequenti, valida per tres Septimanas laboravit: dein incepit copioſum pus, ſincerum, ut ex relatione ipſius colligere potui, ſat facile expectorare: tuſſis tunc facta eſt facilior, & pectoris dolores ac anxietas, quæ antea aderant, ceſſarunt: quare ægra ſe jam in vado eſſe credens nihil amplius adhibuit.

Con-

Continuante copioſa ſputorum evacuatione ſenſim valde debilitata eſt; munere ſuo fungi non amplius potuit & demum ad nos delata fuit.

Robuſtæ antea puellæ carnes erant flaccidæ; color cachecticus, flavo-viridis; puris ſubflavi ſat bonæ conſiſtentiæ. Nichthemeri ſpatio unc. IV. V. tuſſi ſat facili expectorabat; pulſus interdiu mollis ad flaccidum accedens, apyretos, veſpere febrilis; reſpiratio ſat libera, tantum circa matutinum tempus ſtertoroſa fiebat; menſtrua regularia & reliquæ functiones ſat bonæ.

Statim incepit decocto Polygalæ uti; urina ſolito copioſior excreta eſt, & ſexta Octobris color & conſiſtentia ſputorum optima erant, videbanturque copia minui.

Decima quinta Octobris febris veſpertina ſenſim antea minuta penitus emanſit; color cachecticus in lætiorem mutabatur;

car-

carnes erant minus flaccidæ & ſputa duabus tertiis partibus minuta erant.

Octava Novembris nihil de præterito morbo ſupererat; optime valebat: hinc a medicamento abſtinuit & 13[tia] ad ſua munia redivit.

CASUS DECIMUS TERTIUS.

Sutor 20. annorum tuſſi ſicca & ſæpe recurrentibus pectoris urentibus doloribus a pluribus menſibus affectus initio Julii anni 1765. incepit ſæpius per diem horripilari, copioſe expectorare, noctu multum ſudare.

His non obſtantibus opificio ſuo incubuit ad finem Auguſti, tunc vero præ debilitate laborare amplius non potuit, & ſexta Septembris ad nos delatus eſt.

Valde emaciatus erat; febricula aderat continua, veſpere exacerbata; reſpiratio anxia; noctu ſudoribus diffluebat; tuſſi fre-

frequenti pus copioſum flavum tenue ejiciebat; reliquæ functiones utcumque bonæ.

Datum eſt illi decoct. Polygalæ: urina jam prima die copia ſolito majori excreta eſt, & quarta ab uſu medicamenti die ſputa jam minus copioſa, minus flava & magis ſpiſſa erant, ac reſpiratio multo liberior.

Tam celeris fuit in hoc medicamenti effectus, ut quatuordecim dierum ſpatio fugata fuerint omnia Phtyſeos ſymptomata.

Sub uſu medicamenti vires redierunt, & initio Octobris ſanus dimiſſus eſt.

CASUS DECIMUS QUARTUS.

Vir 65. annorum a multis annis tuſſi vexatus. qua ſubinde pauca ſputa glutinoſa excernebat menſe Martio anni 1765. incepit tuſſi vehementi & fere con-

tinua

tinua dolorifica vexari, & paulo poſt multum expectorare.

Ad nos delatus eſt decima Julii.

Vehementiſſima tuſſi ſputorum purulentorum, flavorum, tenuium ultra lib. ß. quotidie excernebat; reſpiratio erat anxia, dolens: reliquæ functiones non multum labefactatæ.

Medicamentis pectoralibus paregoricis uſque ad 25tam Julii uſus eſt: nulla autem in melius mutatio facta eſt, immo incepit veſpere febricitare & noctu ſudare.

Miſſis reliquis Decoctum Polygalæ ipſi dedimus, & ſubinde hauſtum paregoricum.

Sic tuſſis brevi lenior evaſit, & ſputa alba, ſpiſſa, ſenſimque parciora cum facilitate excreta ſunt; emanſerunt febris & ſudores nocturni.

Polygala perrexit uti uſque ad 16^{tam} Septembris, qua cum morbus penitus ſublatus eſſet, ab omni medicamento abſtinuit, & 12ma Octobris ſanus & robuſtus ex Noſocomio dimiſſus eſt.

CASUS DECIMUS QUINTUS.

Fœmina 40. annos nata temperamenti laxi, ſanguinei, cui jam a biennio menſtrua irregularia erant, menſe Auguſto anni 1765. poſtquam per plures ſeptimanas difficili reſpirio & tuſſicula ſicca laboraverat, incepit omni nocte copioſiſſime ſudare; ſputa purulenta, tenuia, variegata valida tuſſi ejicere, & reſpiratio ita anxia facta eſt ut ob metum ſuffocationis diu noctuque in lecto ſedere cogeretur: demum expenſis, quibus morbus illam expoſuerat, ulterius ſuſtinendis impar facta, 14ta Martii anni 1766. ad nos fere moribunda delata eſt.

Præ-

Præter prius enarrata ſymptomata, febri ſat magna, continua, veſpere aucta afficiebatur: jam a pluribus ſeptimanis paucam urinam valde ſaturatam bilioſam, urentem mittebat; valde emaciata erat; ſitis multa; appetitus nullus; alvus tamen naturalis; ſomnus vix ullus.

Decima quinta Martii incepit Decocto Rad. Polygalæ uti, & decima octava urina coloris fere naturalis absque ardore ſat copioſa incepit excerni; ſputa erant faciliora, copioſiora, minus tenuia; reſpiratio multo facilior; febris minor.

Vigeſima ſecunda Martii magna ſudoris nocturni imminutio; ſputorum ſat bonæ notæ magna & facilis excretio; ægra jam in dorſum & in latus ſiniſtrum decumbere poteſt.

Vigeſima nona Martii decubitus in omnem partem liberrimus; reſpiratio naturalis; febris omnis diſparuit; ceſſarunt ſu-

dores nocturni; ſputa omni nota bona facili tuſſi, ſenſim minori copia educuntur.

Perrexit medicamento uti ad 21^{mam} Aprilis, qua cum ægra perfecte curata eſſet, ab illo abſtinuimus & fœmina initio Maji ſaniſſima diſceſſit.

Potuiſſem de Polygala multo plures felices caſus referre; ſed cum omnes jam relatis analogi fuerint, & nihil novi exhibuerint, nolui repetitionibus volumen augere.

Patet ex obſervationibus his Radicem Polygalæ amaræ medicamentum eſſe Balſamicum detergens, conſolidans, roborans & ſimul demulcens, inter illa, quæ contra phtyſin pulmonalem laudantur, facile princeps.

Equidem multum abeſt, ut curet omnes, curat tamen multos & etiam multis incurabilibus prodeſt: inveni in cadaveri-

veribus illorum qui illam ferre non potuerant, pulmonum indurationes, Scyrrhoſitates, vel pulmones valde conſumptos, circumquaque fortiter accretos: Hepar, pancreas, ſubinque Meſenterii glandulas obſtructa, indurata.

In his caſibus vidi cicutam cum emollientibus & minori Polygalæ doſi exhibitam bonos effectus præſtitiſſe.

Subinde dum ſolida nimis tenſa, irritata ſunt, emollientia, paregorica præmittenda, ut Polygalam ferre poſſint ægri: ſubinde etiam, dum ſub uſu Polygalæ pulmonum ulcera pro parte, vel integre cicatrizata ſunt, tuſſis antea ſopita recrudeſcit; oritur conſtrictionis in pectore ſenſus: tunc pariter paregorica, emollientia neceſſaria ſunt, quæ tenſa relaxant; acrimoniam forte irritantem demulcent & ſimul bonum Phtyſicis valde neceſſarium ſuppeditant nutrimentum. Pa-

catis hoc modo turbis ſi ſputa purulenta continuent, vel quaſi ſuppreſſa redeant, Polygala iterum ſecure adhibetur.

Absque his cautelis vel nihil efficitur, vel ægris fere æque nocetur, ac dum cortice Peruviano obruuntur, quando viſcera nimis tenſa, irritata & obſtructa ſunt.

Licet in notatis modo ægrorum hiſtoriis Polygalam in decocto ad unc. II. per diem exhibuerim, ſæpe, præcipue in praxi urbana, minori doſi cum effectu exhibui.

Quamvis tamen primo aſpectu magna videatur doſis, attentius examinanti patebit non eſſe tantam: Radix enim quaſi lignea eſt, & vix aliquid medicamentoſi continet: cortex vero virtute dives ab aliquot radicis unciis detractus & exſiccatus non adeo magnum pondus æquat.

Dum cura feliciter procedit, imminutionem ſudorum plerumque comitatur ma-

jor

jor diureſis. An id effectus eſt virium medicamenti roborantium & leniter diureticarum, quo poris relaxatis debitum robur reſtituitur, & liquida per cutim evacuari ſolita ad vias urinarias ſimul determinantur?

Certe ſudores ſæpe minuuntur, dum ſputa eadem copia ac ante excernuntur, & antequam de incepta ulceris pulmonum cicatrizatione cogitari poſſit.

Neque ego obſervationem celeberrimorum virorum, qui hydropem Polygala curatum viderunt, minime in dubium revoco, licet mihi in hoc morbo eundem effectum non præſtiterit.

Morbi enim hujus natura valde implicata eſt: neque uno eodemque medicamento etiam optimo in omnibus ſubjectis curari poteſt.

Pleuritide inflammatoria affectis exhibita Polygala augendo ſymptomata nocet:

prodeſt autem dum in ſuppurationem abivit pleuritis, adhibitis cautelis prius memoratis.

Hæc planta veteribus jam nota, deſcripta & adumbrata fuit: cujus vulgaris ſat bonam iconem depictam habet Hieronymus *Tragus.* T. 1. pag. 455. *Lobelius* ic. pag. 416. & 417. *Dodon.* Flos ambarualis. Pemt. 2. pag. 253. Inter recentiores vero & vulgaris & amaræ Polygalæ nitidiorem habet iconem *Vaillant* Bot. par. t. 32. f. 1. 2. Verum illorum vix non omnium definitiones mancæ & minus ſinceræ deprehenduntur: quare opere pretium eſſe duxi curatiorem fuſioremque ejus exhibere deſcriptionem, ne inter collectores, ut fieri ſolet, lites moveantur.

Ad hoc rite præſtandum celebris Jacobi *Well*, diligentiſſimi ad urſum nigrum Pharmacopæi, doctiſſimi certe chemici

mici & expertiſſimi Botanici opera uſus ſum.

Antequam autem hæc planta definiatur adnotare oportet, quod celeber: Linnæus in ſyſtematis naturæ editione duodecima reformata viginti quatuor ſpecies Polygalæ recenſeat, quas in quatuor ſectiones digeſſit. Noſtra in prima ſectione aut faſciculo criſtatarum flore appendice penicilliformi deprehenditur & eſt *Polygala amara* floribus criſtatis racemoſis, caulibus erectiuſculis, foliis radicalibus obovatis majoribus. *Linn.* & *Jacquin.* Polygala procumbens; foliis imis ſubrotundis, ſuperioribus linearibus. *Hall.* Hiſt. n. 343.

Polygala alia foliolis circa radicem rotundioribus, flore cæruleo, ſapore admodum amaro. *Baub.* pin. 215.

Polygalæ amaræ habitus vix non idem eſt ac *Polygalæ vulgaris*: folia tamen radicalia illius ſunt ampliora; magis craſſa obovata ac obtuſa: caules numeroſiſſimi ad 30. & plures interdum, magisque declinati aut procumbentes, & ſolus ſapor Polygalæ noſtræ amaræ magnam eſſe differentiam inter hanc & vulgarem convincere quemlibet poteſt, & impedire ne promiſcue adhibeatur: vulgaris enim Polygala, excepta radice vix ſapida eſt: prioris vero & caulis & folia adeo amara ſunt, ut unicum leviter maſticatum foliolum totam linguam ſummo amarore afficiat, qui non niſi ſenſim & poſt longam moram evaneſcit, ex qua ratione forte cum Polygala americana *Senega* dicta, virtute convenire poteſt.

Sequitur fuſior Polygalæ amaræ
Deſcriptio ſecundum omnes ſuas
partes.

Ra-

Radix ejus eſt perennis, fibroſoramoſa, ligneſcens, ad caulium eruptionem craſſiuſcula, cæterum gracilis, extus coloris ex gilvo cineraſcentis, intus albidi; ſaporis Balſamici ex amariuſculo ſubdulcis & & grati.

Hæc caules promit plures, ſimplices, graciles, plus minus dodrantales, procumbentes partim partimque ſurrectos.

Folia circum caules alternatim aut ſine ordine poſita ſunt linearia, ſeſſilia; radicalia vero rotundata, numeroſa, & in ceſpitem quaſi collecta, quæ ob ſaporem ſimul intenſe amarum hanc ſpeciem a vulgari facile diſtinguunt.

Flores cærulei, aut purpuraſcentes, etiam albicantes interdum, brevibus pedunculis inhærentes inque racemum ſimplicem diſpoſiti caulium cacumina ornant; quorum.

Calix pentaphyllus tria gerit foliola, unicum inferne ac duo ſuperne poſita parvula, ex cæruleo virentia: alia duo lateribus adſtant ovata, prioribus longe majora, patula, petalorum colore donata, qui tamen color poſt defloreſcentiam in pallide virentem abit.

Corolla monopetala, ſubtubuloſa, ſuperius ad baſin usque fiſſa, fiſſuræ latere altero alteri incumbente, duo fauce mentitur labia: labio ſuperiore bipartito, inferiore fimbriato.

Stamina communiter octo, connexa antheras gerentes liberas intra corollæ tubum latitant.

Stylus ſtaminibus cinctus adeſt unicus apice bifidus.

Hunc ſequitur Capſula ſubcordiformis, compreſſa, margine membranacea, pendula foliolis calycis majoribus lateralibus tecta.

Se-

Semina quælibet capſula recondit communiter bina, ſolitaria, ſubovata, parva.

Hujus plantæ nomen derivatur a græco *πολυ* multum & *γαλα* lac quaſi lac augens.

Creſcit paſſim in ſubalpinis & montoſis, floret æſtate. Vulgaris vero ubique in pratis, nemoribus & ſylvis viget.

Præter Polygalam ante aliquot annos aliud hic contra Phlyſin innotuit medicamentum Lichen nempe Islandicus.

Vidi pluribus prodeſſe hujus infuſum, & optime ſubinde polygalæ ſociatur.

F I N I S.

FORMULÆ.

N. 1. ℞. Rad. Saleb. dr. jß.
Caq. c aq. pur. q. ſ. p. ½ hor.
Colat. lib. 1. adde
Syr. Diacod. unc. jß.
M.
S. omni 3horio unc. jj. vel unc. jjj. ſumat, pro ratione gravitatis ſymptomatum leniendorum.

N. 2. ℞. Folior. Senn. dr. vj.
Herb. Mercurial. m. jß.
Coq. c aq. q. ſ. p. ¼ hor. vaſe
Clauſo Colat. lib. jß. adde
Mell. pur. unc. jj.
M.
S. omni 3horio unc. jjj.

N. 3. ℞. Conſerv. Cochlear.
Oxymell. Colchic.
aa unc. j.
Limat Mart. o rubigin.
ſcr. ß.
M.
S. intra biduum abſumat.

N. 4. ℞. Cort. Peruv. unc. j.
Syr. flor. Chamom. unc. jj.
Vin. bon. Auſtriac. unc. j.
Aq. flor. Sambuc. unc. xv.
M.

M.

S. intra biduum abſumat.

N. 5. ℞. Herb. Abſynth.
Eupator Cannabin.
aa unc. j.
Conſciſs. inf. vin. bon. Auſtriac. lib. jjj. per bihorium, colatura detur uſui intra biduum abſumenda.

N. 6. Folior. Alexandr. dr. v.
Cortic. Citri dr. ß.
Sal. Polychr. dr. jß.
Mann. unc. jß.
Inf. c aq. fervid. q. ſ. p. ½ hor. vaſe clauſo. colat. unc. iv. d. pro doſi.

N. 7. ℞. Folior. Salv. m. jj.
Inf. c aq. fervid. q. ſ. p. ½ hor.
Vaſe clauſo colat. lib. jß. adde
Syr. Salviæ. unc. jj.
M.
S. intra biduum mane & veſpere abſumat.

N. 8. ℞. Aq. fœnicul.
— Petroſelin.
— Juniper. aa unc. iv.
Syr. Baccar. Juniper.
— Fœnicul. aa unc. j.
Spir. cochlear.
— Nitri dulc. aa dr. jß.
Rob. Juniper. uuc. j.
M.

M.

S. intra biduum abſumatur.

N. 9. ℞. Rad. Polygal. unc. jjj.
Conſciſs. coq. c aq. lib. jjj.
Ad remanent. lib. jß.
Cui adde
Syr. Hyſſop.
— Diacod. aa unc. j.
M.

S. intra biduum partitis doſibus abſumat.